త్రివర్ణ చిత్రం

భమిడిపాటి రామగోపాలం

సరళాదేవి రిస్టువాచీ చూసుకుంది.

పదిన్నర!

వర్షం అలా పడుతూనే ఉంది, తెరిపి లేకుండాను. 'వెధవ వర్షం!' అని పైకే విసుక్కుంది సరళాదేవి.

రామకోటి ఆమెని గమనించకుండా బల్లమీద చతురంగ బలాలూ పేరుస్తున్నాడు.

'మరో ఆట వేద్దామంటావా?' అంది సరళాదేవి, ఆవలిస్తూ చిటిక లేస్తూ.

'ఆయనొచ్చేవరకూ ఆడుతానంటివిగా!... నీ యిష్టం. పోయి పండుకుంటానంటే వెళ్ళు. నాదేం లేదు' అని రామకోటి ఆమె వెళ్ళిపోడం తన కిష్టంలేదని తెలియజేశాడు.

వరండాలో కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు, రామకోటీ సరళాదేవీను. టేబిల్ పొడుగువైపు ఒక కుర్చీ, వెడల్పువైపు మరొకటీ. టేబిలు మీద చతురంగబలాలూ యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

'ఆయనింకా ఎప్పుడొస్తారో... ఊరంతా నిద్రపోయిందిగాని ఇంకా యింటికి జేరటానికి వేళకుదర్లా.' అని పైకే అనుకొని, రామకోటి కళ్ళలోకి చూసి 'నాదా?' అని, యాదాలాపంగా బంట్లు తోసింది సరళాదేవి. మరుక్షణం ఆమెదృష్టి గేటువేపు మళ్ళింది.

అక్కడింకా ఎవరూ వచ్చిన అలికిడి గాలేదు.

• • •

సరళాదేవి ఆనందరావు భార్య. అతను ఎడ్వకేట్. రామకోటి ఆరునెలల క్రితం ఇన్‌కమ్‌టేక్స్ ఆఫీసరుగా వొచ్చాడు... ఇంతకు ముందుండే ఆఫీసరు, అదే యింట్లో, క్రిందివాటాలో ఉండేవాడు. ఆయన వెళ్ళినతర్వాత పదిహేను రోజులకి రామకోటి ఈ వూరు వొచ్చాడు. ఆ పదిహేను రోజుల్లోనూ ఆనందరావు ఇంటివాళ్ళతో మాట్లాడి తను మేడమీది వాటాలోంచి క్రింది వాటాలోకి మారిపోయాడు.

'మేడమీది వాటా అయినా సరే, నా కభ్యంతరం లేదు!' అని రామకోటి ఇల్లు చూసుకున్నాడు: చేరేడు.

'మర్నాడు పొద్దున్నే అతను దగ్గిరుండి నేమ్ బోర్డు కొట్టిస్తూ

వుండగా సరళాదేవి అటొచ్చి అతన్ని గుర్తుపట్టింది.

'హల్ల్ — లో — రాంకోటి!' నువ్వా, ఈ ఇన్‌కమ్ టేక్సాఫీసరు? బలే! ఎంత చిత్రం!?' అన్నది, మొహం అంతా ఆశ్చర్యం, ఆనందం, నవ్వూ చేసుకొని.

కడుపునిండా వచ్చిన సంతోషం రామకోటి కూడా మొహంనిండా కనబర్చాడు. '—అరె! మీరా? ఈ క్రింది వాటాలో ఉంది?— ఆనందరావు, బియ్యే బియల్, అంటే పరధ్యాన్నంగా ఎవరో అనుకుంటున్నాను! జస్ట్ వండర్ ఫుల్!—ఆనందరావు ఈ వూళ్ళో పెట్టాడా ప్రాక్టీసు?'

'బందర్లో బాగులేదని యిక్కడి కొచ్చేశాంగా! ఐదేళ్ళయింది!'

— ఆనందరావూ, రామకోటీ, సరళా; వొక్క కాలేజీలోనే చదువుకున్నారు. అందరికీ అందర్నీ తెలుసు. అందర్నీ తెలియడమే కాదు; అంతా తెలుసు.

రామకోటి ఆ రోజుల్లో సరళని కోరేడు; ప్రేమించాడు. ఆరాధించేడు ... తీర్చిదిద్దిన బొమ్మలా వుండేది సరళ. అంతేకాదు. చూసిన వాళ్ళందర్నీ వెర్రెత్తించేటంత చలాకీగా, దూకుడుగా, వుండేది. ఇంకొంచెం అయితే ఎబ్బెట్టుగా వుంటుం దన్నంతగా సౌందర్య ప్రదర్శన చేసేసేది ... బట్ట కట్టడంలో, బొట్టు పెట్టడంలో, జుట్టు దువ్వుకోడంలో, సరళాదేవి కళే వేరు. నడవడంలో, నవ్వడంలో, పరుగెత్తడంలో, పడిపోతుందేమో చూదాం అనిపించి జనాన్ని నిలబెట్టేయడంలో సరళాదేవి పద్ధతే వేరు. ఆమెని అనుకరిద్దామని ఆడపిల్లలూ, అనుసరిద్దామని మగపిల్లలూ ఊరేవాళ్ళు.

... అది అప్పటిమాటే... అప్పటి సరళ యిప్పటి సరళలో యెక్కడేనా కనబడుతుందేమో అని వెతుకుతున్నాడు రామకోటి... ... ఇప్పుడైతే మట్టుకేం?—సరళ అప్పటికంటె ఎక్కువ నిండుతనం ప్రదర్శిస్తూ, అప్పటికంటె ఎక్కువ అదరం చూపిస్తూ; అప్పటికంటె ఎక్కువ అందంగా కనిపిస్తోంది... ఈ నిండుతనంలో, అదరంలో, ఆత్మసౌందర్యం ఎక్కువగా ఉన్నట్టుంది. పరిణతి పొందిన ఆనందానుభవం సరళ — అప్పుడేదో అజ్ఞానంలో, అడిగితే అవునూ కాదూ అనలేకపోయింది ... ఇప్పుడేమనుకుంటోందో, సరళ!?

రామకోటి ఆమె కళ్ళల్లోకి చూశాడు. అవి అస్పష్టంగా అటూ యిటూ కదిలేయి. ఎటో యెటో చూసి వెతికి, ఎక్కడా ఏమీ లేదని గ్రహించినట్టు మళ్ళీ యిటొచ్చేయి.

'ఏంటో — అదోలా వున్నావ్ సరళా!'

'ఏం లా' అనవసరంగా నవ్వింది, సరళ.

"అతను రాలేదనేగా!... ... ఒస్తాడులే... యిదేం కొత్తా?"

సరళ నవ్వుతుంది. ఏదో ఓదార్పు చెప్పాలని చెబుతున్నాడురాంకోటి. అంతే. అదొక ఫార్మాలిటీ. ఆడదానికి మొగుడో ఎవడో రక్షణ వుండాలి. రక్షణ దొరుకుతుందిలే అని అభయం యివ్వడం సిల్లీ ఫార్మాలిటీ!

—కాని, ఫార్మాలిటీస్ దాటగలిగిన స్నేహం తమది... ఆ మాటకొస్తే అన్ని అవరోధాలూ అతిక్రమించగల అనుబంధం-మొగ్గలోనే తుంపేసినా మోడే చిగురించగల ఆనందానుబంధం అమృతం, అనంతం; అనుభవంతో ఆరిపోయేదిగాదు.

తన అందాన్ని - అమ్మకంటే బహిరంగంగా, అద్దంకంటే స్పష్టంగా, చెప్పగలిగిన రాంకోటి తన ఆనందాన్ని-ఆనందరావుకంటె అభిమానంగా, ఆత్మకంటే ఆప్యాయంగా ఆకాంక్షించి ఆవేశపడ్డ రాంకోటి; తనే సర్వమనుకొనేవాడు ఒక్కడైనా ఉన్నాడన్న గర్వం తనక్కలగజేసిన రాంకోటి - అతన్ని చూస్తూ వుంటే, అతని సమక్షంలో వుంటే, అనుభవానికి ఆత్మమీద అనవసరంగా యింత ఆగ్రహమూ అనూయా ఎందుకూ అన్న మీమాంస కలుగుతుంది.

"సరళా; నువ్వందంగా ఉన్నావు ... నువ్వంటే నాకెంతో యిష్టం." అన్నాడు రామకోటి. అంత తియ్యటి మాటల్ని అంత స్పష్టంగా చెప్పిన మొదటివాడు ఆఖరువాడు కూడా) అతనే... ...ఇప్పుడు అనడేం? — ఇప్పుడూ అంటూనే ఉన్నాడేమో; ఆ మాటల్ని వాతావరణం మింగేస్తోంది. అతని నోటంట ఆ మాటలు ఆలకించే అర్హత పోగొట్టుకుంది తను.

"నన్ను పెళ్ళిచేసుకో సరళా... అలాచేస్తే నీకంకితం చేసి నా బ్రతుకు సార్థకమైన సరళరేఖగా తీర్చి దిద్దుకుంటాను" అన్నాడు ... ... ఇప్పుడు కాదు; ఎప్పుడూ, ఆనందరావుగాని, మరొకరుగాని మళ్ళీ ఆ మాట అనకుండానే అంతా జరిగిపోయింది.

—ఆ రోజు — అతను తనకి వ్రాసిన లేఖని, మెస్‌వార్డెనూ, ప్రిన్సిపాల్‌గారూ పంచాయితీకి పెట్టినరోజు—వాళ్ళు చేసిన ఫస్ చూసి–"ఆయన నాకుత్తరం రాసేడని అంత యిదేం, మీకందరికీ? నేను ఆయన్నే పెళ్ళాడుతాను! ఊరేగండి!" అని పైకి అనేద్దామన్నంత ప్రేరేపణ కలిగింది — కాని అనలేకపోయింది.

—అదొక చిత్రమైన లేఖ— పెళ్ళినే పెక్కుసార్లు పెద్దగా ఉదహరించి వుటంకించిన ప్రేమ లేఖ- ఆస్తులూ అవకాశాలూ అభివర్ణించాడు. తండ్రికొక్కడే కొడుకు. ఒక్క తల్లికికాదు. పెద్దమ్మకూ, చనిపోయిన సవతితల్లికీ ముగ్గురు తల్లు

లకు - ముచ్చటపంటైన ముద్దుబిడ్డ. కలిగినింటివారి గారాబుపట్టి... ఏం చేసినా సహించడమేకాక మెచ్చుకోడం నేర్పిన పెద్దలు ... చురుకుతనంతో, జ్ఞానంతో ఆకట్టుకున్న స్నేహితులూ ఉపాధ్యాయులూ— చూడు సరళా, ఇదీ నా ప్రపంచం. నా చుట్టూ మనుష్యులు ఇంతలాంటి దేవతలు... వీళ్ళనిబట్టి నన్ను తెలుసుకోగలవు— ఈ జనం మధ్యకి, ఈ మనం మధ్యకి నీలాంటి సుందరి, సుకుమారి, సుమతి, గృహలక్ష్మిగా, రాణిగా ఉంటే తప్ప నిండుతనం రాదు—నీ వేపుకి ఏమాత్రం అయినా దురదృష్టం, అనుమానం, సందేహం వుంటే; యెంత పెద్దవైనా సరే: ఎంత మొండివైనా సరే, వెంటనే తెలియజెయ్యి: దాటడానికి మార్గం; పోనీ తప్పించుకోడానికి తరణోపాయం చూసి తెలియజేస్తాను—

'ఇందులో వొక్క అక్షరం అబద్ధం లేదండీ... ఏదో వుద్రేకంలో, తాత్కాలిక వుల్లాసంలో, అర్ధరాత్రి పూట అరకప్పు టీ కొట్టేసి అప్పటికప్పుడు తెచ్చుకున్న ఆవేశంలో రాసినబాపతు కాదండీ. అంతా ఫీలై, అన్నిటికీ సిద్ధమై వ్రాసేనండీ —' అన్నాడు! ఆనాడు ప్రిన్స్‌పాల్ గారు, కొందరు లెక్చరర్లు, అతన్ని నిలబెట్టి సంజాయిషీ అడిగితే.

'డిస్మిస్ హిమ్!!' అంది మెస్ వార్డెను; నలభై రెండేళ్ళ అజన్మ బ్రహ్మచారిణి. పదేళ్ళ మెస్ సర్వీసులో, — వెయ్యినొక్క ప్రేమలేఖల్లో - వొక్కటి కూడా తనది కాకపోయెనే అన్న కసి వెళ్ళగక్కుతూ.

"పోనీ ఆ అబ్బాయికే యివ్వరాదటమ్మా, పిల్లనూ! — అంతగా యిష్టపడుతున్నారాయె!" అని ప్రిన్స్‌పాల్ గారంటే —

"......అన్నీ బాగానే వున్నైగానండీ, కోడెట్లబ్బాయి కెట్లా యియ్యనండీ అమ్మాయినీ?— కమ్మోరంతా నామీద ఉయ్యరూ?" —అమ్మ ... తన ఆదరణాతిరేకంతో, తండ్రిగారు లేకపోవడమే అదృష్టమనిపించిన అమ్మ—కలలో కన బడ్డది యిలలోకి తెచ్చిచ్చి లాలించి, కన్నవారుగాని ఉన్నవారుగాని కనీ వినీ యెరక్కపోయినా, కల్యాణం కాదు కాలేజీయే కావాలన్నప్పుడు కనికరించిన కన్నతల్లి; కాకూడని సమయంలోనే కరుగ్గా అయిపోయింది.

"అతన్నే పెళ్ళాడతానమ్మా. కులం గోత్రం కూడుబెడతాయా? కులమూ పాడూ!—" అనలేకపోయింది తను. పోనీ యింకో విధంగా అతన్తో చెప్పాలనిపించినా, అంత మర్యాద మనిషికి యింత హీనమైన సలహా యివ్వడమా అనిపించింది ... ముగ్ధత్వం వొదలని

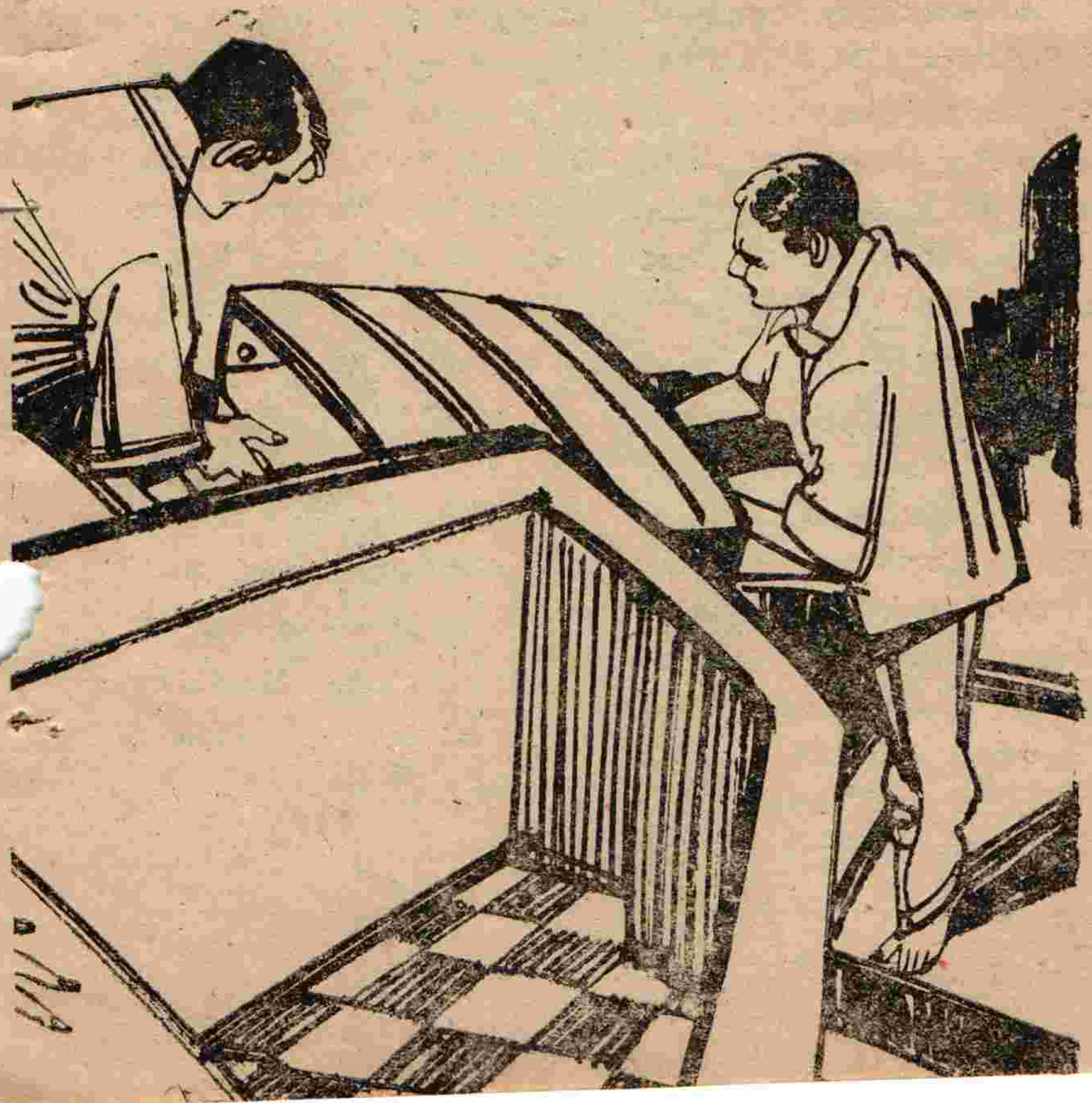

నాడు మొహమాటం యెలా వదులుతుంది ?

అలా జరుగుతాయి పెళ్ళిళ్ళు—ఇరవైఏళ్ళకిచేసినా బాల్యవివాహమే తనది!...

ఆ సరళని చూస్తూ యిప్పుడు మనస్సు నవ్వుతున్న చిరునవ్వును దాచుకొంటూ, ఏవేనా వాక్యాలు నోరుజారి వచ్చేస్తాయేమోనని బెదిరిపోతూ రామకోటి వేపు దొంగతనంగా చూసింది సరళ.

• • •

ఆనందరావు ఆమెని పెళ్ళాడాడు... 'లా' పూర్తి చేసుకొచ్చి, ఎప్రెంటిస్ షిప్ కోసం బందరు ఒచ్చిన ఆనందరావు, రామకోటీ కలిసి ఓయిల్లు అద్దెకి తీసుకున్నారు. సరళనిచూసి, రామకోటి కథంతా తెలుసుకొని, 'కులం వొక్కటే నీ డిస్క్వాలిఫికేషనైతే ఆ అమ్మాయిని నే చేసుకోవల్సిందే—అన్ని విలువలున్న మనిషిని పైకి పోనియ్యటానికి లేదు!' అన్నాడు.

—తరవాత కూడా రామకోటి వాళ్ళింట్లో ఉన్నాడు. 'ట్రియో' కలిసే కనబడేవారు ఎక్కడ చూసినా. కాఫీ హొటల్సులోనూ, పార్కుల్లోనూ, షాపుల్లోనూ. రోడ్ల మీదా, ముగ్గురూ కలిసే కనబడి జనానికి ముక్కులమీద వేళ్ళూ చెవులమీద చేతులూ వేయించే వాళ్ళు. సినిమాల్లో సరళని మధ్యన కూచోబెట్టి ఇటొకరూ అటొకరూ కూచుని జనాన్ని ఏడిపించుకుతినేవారు,

ఈ ఎనిమిదేళ్ళ తరవాత, మళ్ళీ నాటికి నేడు, ఇక్కడ కలిసి వుండడం తటస్థించి, మళ్ళీ కులాసాగా కాలం గడుపుతున్నారు వాళ్ళు. ఆరునెలల్లో, క్లబ్బులూ, పేకాటలూ; షికార్లూ, సినిమాలూ, పిక్నిక్ లూ, పార్టీలూ, ఎన్నో చోట్ల ఎన్నో రకాలుగా ఎంతోమందికి ముగ్గురూ విడిపోకుండా కనబడి ఆశ్చర్యపరిచేరు. ఎవరికి పరిచయం చేసినా, 'మా ఫ్రెండు!' అంటారు రామకోటిని, ఇద్దరూను. వాళ్ళమధ్య బంధుత్వం కలవలేదు. అది వాళ్ళకి అవసరంలా కనబళ్ళేదు. ఇలా పెళ్ళయిపోగానే అలా అన్నయ్యగారూ అంటూ పిలవడం ప్రారంభించలేదు సరళ. అది వాళ్ళు ముగ్గురూ అనకోకుండా అవలంబిస్తున్న ఆనంద బాంధవ్యం.

రామకోటి పెళ్ళాడేడు. ఇద్దరు పిల్లలు. మూడోమారు కనటానికి ఆమె పుట్టిల్లూ అత్తిల్లూవున్న వూరు వెళ్ళింది.

'ఆమె వొచ్చేంతవరకన్నా మా యింట్లో తిను. ఆనక నువ్వెట్లాగూ మడిగట్టేసుకుంటావు' అన్నది సరళాదేవి. 'ఎంతసేపూ పప్పూ ఉర్లగడ్డలేగా, ఆమెగారు నీకు పెట్టేది ?'

• • •

[illegible] — [illegible] *

"ఎత్తు వెనక్కి తీసుకుంటావా?— ఇదుగో, ఈ స్క్వేర్‌లో వుండేది నీ క్వీన్" వేలుపెట్టి చూపించాడు రామకోటి.

సరళ గదిలో చూస్తూ ఒడిలో చూసుకుంది... పైట ఎప్పుడు జారిపోయిందో.. పూర్ణత్వాన్ని పొందిన యవ్వనం అచ్ఛాదనలేక నిండుగా గుండ్రంగా కనబడిపోతోంది. అంగుళంనర కైవారం కలిగిన బరువైన పుస్తెలు బంగారు సూత్రంలో వ్రేలాడుతూ, ఏది బరువో ఏది తేలికో చెప్పలేకపోతున్నాయి.

చటుక్కున పైట దిద్దుకొని రామకోటి మొహం చూసింది సరళాదేవి. అంతసేపూ అటు చూస్తున్న రామకోటి హటాత్తుగా రోడ్డువేపు దృష్టి మళ్ళించేడు. "అక్కడ విశ్రాంతి తీసుకునే తల — ఎన్నివేల విలువ చేసునో—! ?"

వర్షంపడుతోంది.. వర్షం చిందిన వరదలో... హర్షం పొందిన యెదదలో వరద చిమ్మిన బురదలో... ఎడద తమ్మిన బెడదలో... ఎక్కడ చూసినా, చూసిన దృశ్యమే సుందరతరంగా కనబడుతోంది ... దృష్టి మరల్చుకున్నా కళ్ళకి కనబడుతూనే ఉంది, ఆ దృశ్యం అదృశం కాకుండాను — మనస్సు విప్పిన హృదయం... ...ఆనందరావు రాలేదు ... అనవసరంగా అలస్యం చెయ్యడం అలవాటు చేసుకున్నాడు. ఆమెని కాల్చుకు తింటున్నాడు... ఎప్పుడూ ఏదో గొడవ... పార్టీలూ, సాక్షులూ, వ్యాఖ్యలూ అప్పీళ్ళూ, మేజిస్ట్రేట్లూ జడ్జీలూ, బార్ అసోసియేషన్ మీటింగులూ అనుకుంటూను ... నల్లకోట్లు రెపరెపలు... నల్లగౌన్ల పరంపరల వర

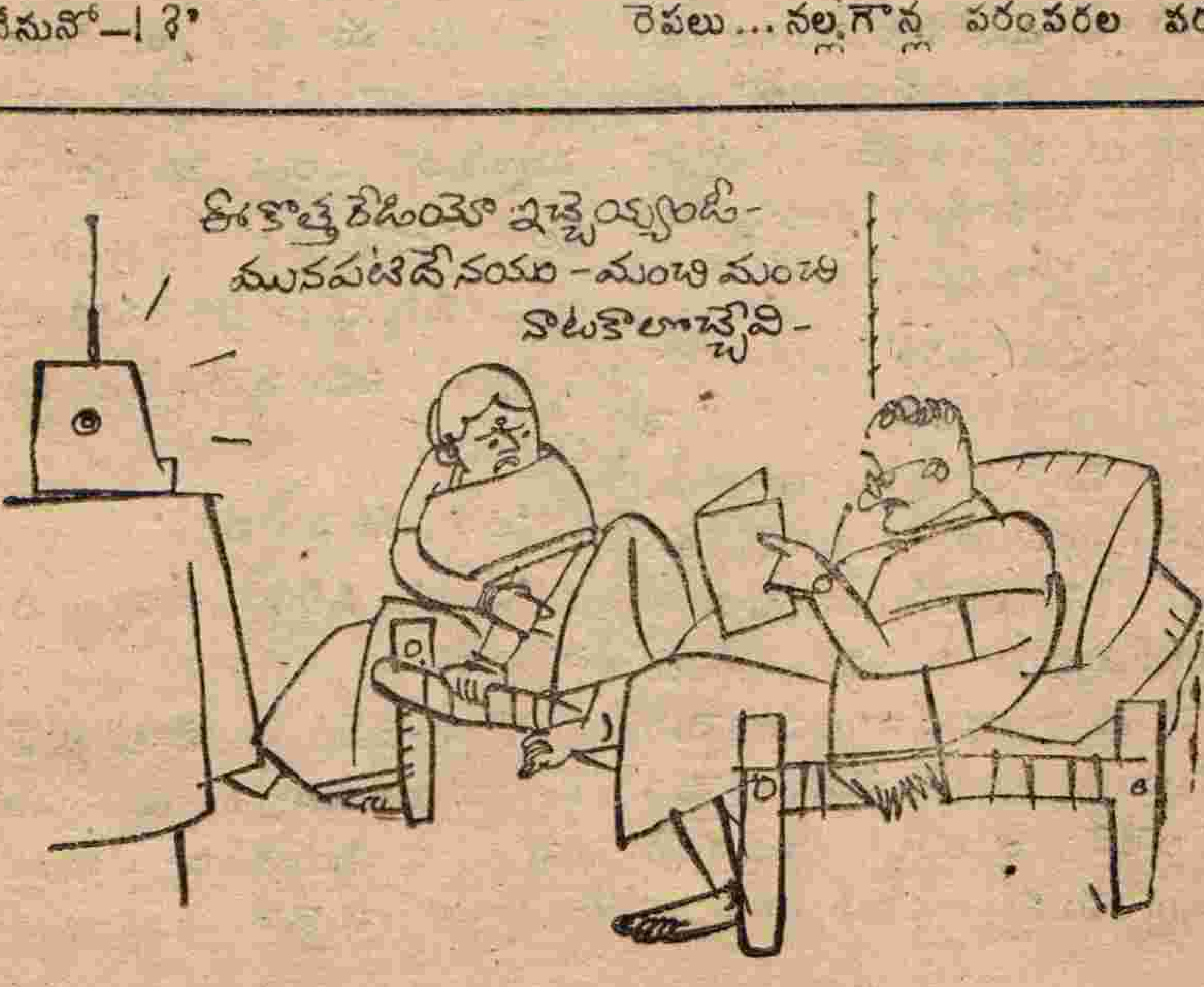

వరలు ... తనకీ వుంది — నల్లబజారు ప్రాపకం; ... నల్లధనం వైభవం ... ... నల్లభార్య సౌరభం ... ...

'ఇంకా రాలేదెందుకో—?' అంది సరళ.

'బహుశా వర్షానికి ఆగాడేమో -'

'వర్షమైతే ఆగిపోవాల్సిందేనా యేంటీ?'

'బలేపనే; అటు చూడ్రాదూ, ఎట్లా వుందో, జోరు?'

'ఔననుకో—ఐతే మాత్రం?— ఏ రిక్షావాడికో మరో పావలా పారేసి రారాదా ఏం?'

వర్షం కేసి చూస్తూ అనవసరంగా మాట్లాడుకుంటున్నామని యిద్దరూ తెలుసుకున్నారు. ఒక్క నిమిషం మౌనంగా వొకరి మొహం వొకర్రు చూస్తూకూచుండిపోయారు. ఆ సమయంలో వాళ్ళ మనస్సుల్లో ఏం భావాలు కదులాడేయో చెప్పడం కష్టం — హటాత్తుగా మెరుపు మెరిసింది; పెద్దగా వురిమింది.

మెరుపులో సరళ మొహం కనబడ్డది రామకోటికి. వెంటనే ఆమె మొహం మళ్ళీ చూశాడు. సరళ మొహంలో మెరుపు కనబడ్డది. సినిమాల్లో ఉపయోగించే లైబ్రరీషాట్స్‌లోని పిచ్చి గీతలు ఆమె మొహంమీద కాంతివంతమైన రేఖలుగా క్షణం, భయంకరమైన కొలరేడో లోయల్లా మరుక్షణం ముద్రించబడ్డట్లు కనుపించింది ... మొహాలు! మనస్సులకి సూచికలంటారు. ఈ మొహం సరళ మనస్సుది కాదు. సరళ ... సరళ ... సరళాదేవి! ప్రత్యక్షంలోని ప్రసన్న వదనంలో, పరోక్షమైపోయిన ప్రచ్ఛన్న స్మృతు లేవేనా ప్రకాశవంతంగా ప్రసరించేయేమోనని ప్రగాఢ ప్రయత్నంతో ప్రశ్నించిచూసేడు రామకోటి—మరుక్షణంలో అతని ప్రలోభం ప్రమాద భయంలో ప్రవహించుకు పోయింది ... ఒద్దువొద్దు అవి బరువైన అడుగుల్తో ఉరమెక్కి నృత్యం చేస్తాయి ... ...

అతనలా చూస్తూనే ఉన్నాడు; సరళాదేవి మూడుసార్లు చూపు నేల మీదికి మళ్ళించి మళ్ళీ మూడుసార్లూ అతని మొహంలోకే చూస్తూ కూచుంది. మళ్ళీ మెరుపు మెరిసింది. రామకోటి మెరుపుచూశాడు. సరళాదేవి అటు చూడలేదు. 'ఇంక నే నాళ్ళేనబ్బా!' అన్నది; ఉరుం చప్పుడులో బలంకలిపిన గలగల కలగా పులగం అయిపోయింది. అతను మళ్ళీ యిటు చూసేసరికి ఆటు మధ్యలో సమాప్తమై విచారం కలిగింది.

'అరె! కలిపేశావా?'

'ఏం?' సిల్లీగా నవ్వింది. సరళాదేవి.

'నీ ప్రాబ్లెమ్‌కి నేను సొల్యూషన్ చూపిద్దామనుకున్నాను. మొన్న-ఆ రష్యా ఛాంపియనుండ్లా - వాడికీ యిట్లాంటి ప్రాబ్లెమే ఒచ్చింది ...

మొన్న సన్‌డే హిందూ లో కామెంట్ చేసేడు... ...'

'నాకు ప్రాబ్లెమూ లేదు; నీ సొల్యూషనూ అక్కర్లేదు!' అంది సరళ, అతన్ని వంకరగా చూస్తూ, మిస్చివస్‌గా నవ్వుతూ; శ్లేషించావ్లే వోయ్ అన్నట్టు.

'అబ్బా! అదేంటి సరళా అట్లా మాట్లాడతావు: నే నేమన్నానని?' అన్నట్టు నిర్దోషి మొహం పెట్టి మాట్లాడకుండా కూచున్నాడు రామకోటి.

సరళ పక పకా నవ్వింది. 'నేను మాత్రం ఏమన్నాను?' అన్నట్టు తేల్చేస్తూ, చదరంగం బలం భరిణెలో పోస్తోంది.

వీధిలో కారాగింది. గేటు తెరుచుకొని వో అబ్బాయి, ఆనందరావుని గొడుగులో వరండా మెట్ల దాకా తెచ్చి విడిచాడు.

"పొద్దున నాలుగింటికే వస్తానండోయ్!" అని వెళ్ళాడు.

'ఓ, కే!' అని వరండా ఎక్కాడు ఆనందరావు.

● ● ●

జేబులోంచి రుమాలు తీశాడు ఆనందరావు. నెత్తి తుడుచుకొని, మొహంలోకి చిన్న నవ్వు తెచ్చుకొని. ఓసారి సరళవేపూ ఓసారి రామకోటివేపూ చూశాడు. దర్జాగా నిలబడుండే.

'ఎట్లా అయితేనేం. యింటికి చేరారే!' అన్నది సరళ కసిగా.

'ఆ. చేరినట్టే. లేకుంటే కొంప

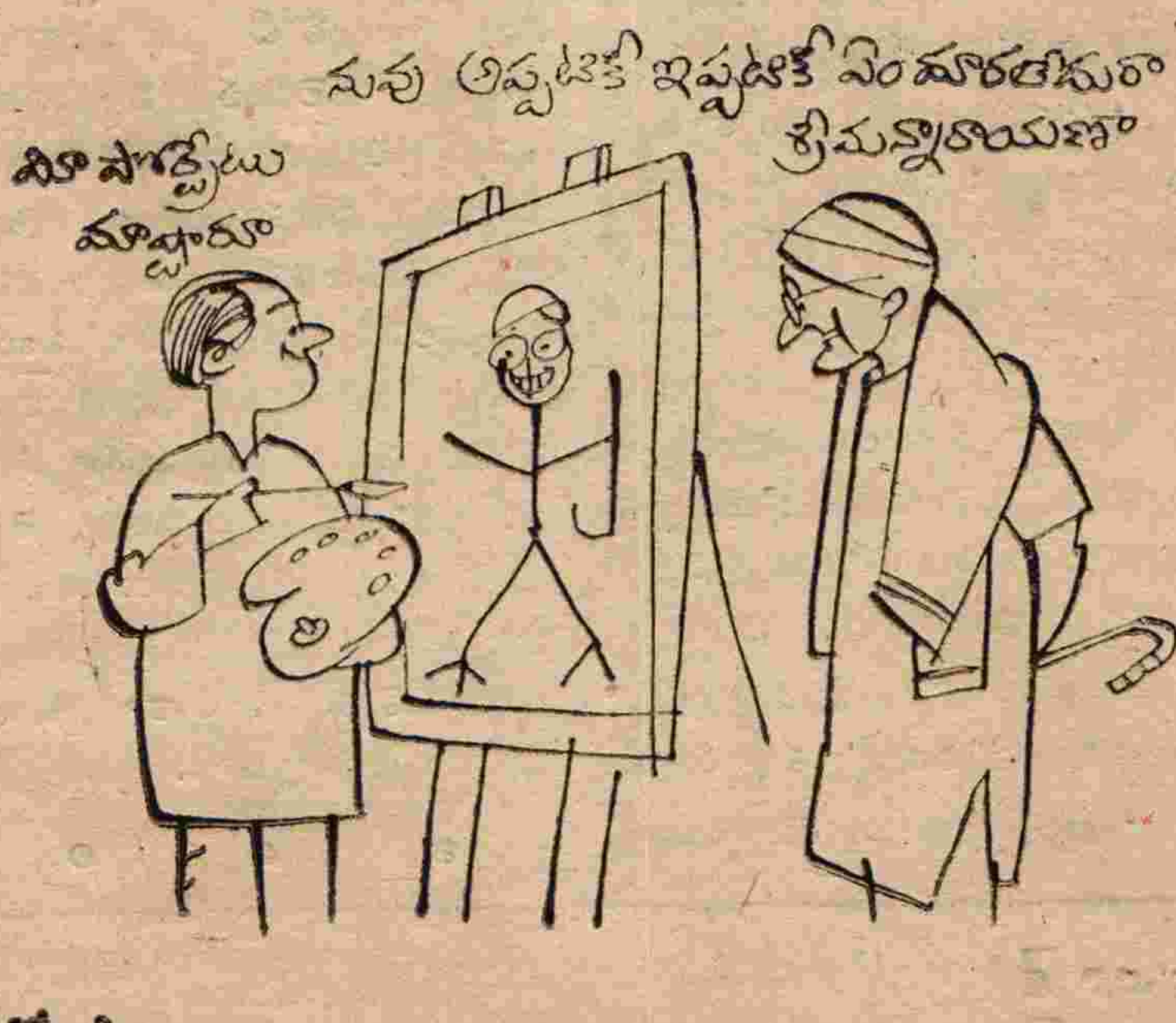

ముణిగేదే...' ఛైల్డిష్‌గా నవ్వుతూ అన్నాడు ఆనందరావు '...ఇట్లా నాకోసం చూస్తూ తెల్లవార్లూ కూర్చుని జాగారం చేసేవారేగా, యిద్దరూ!'

'ఇంతకీ ఏం చేస్తున్నారట, ఇంత సేపూ?'

'టూట్టా లేం లేవు. బార్ ఎసోసియేషన్ మీటింగ్!!'

'నే ననుకుంటూనే ఉన్నాను!' అన్నట్టుగా కుర్చీలో కదిలి సర్దుకున్నాడు రామకోటి.

'చాల్లెండి; చెబుతున్నారు — హాయిగా ప్రయివేట్ ప్రాక్టీసు పెట్టుకునీ కూడా అర్ధరాత్రి వరకూ పన్లు! ... గవర్నమెంటుద్యోగస్తులు నయం; పెందరాళే కొంపకు జేరుకుంటున్నారు! — ఎండనాడు లేదు; వర్షంనాడు మొదలే లేదు!' అంది సరళ ఉక్రోషం తగ్గక.

'వర్షంకదా, అనే మరి కాస్సేపు కంటిన్యూ చేసి మరిన్ని పాయింట్సు డిస్కస్ చేసేం మీటింగులో!' అన్నాడు ఆనందరావు మరింత సరదాగా.

'వెళ్ళి బట్టలు మార్చుకు రావోయ్; భోంచేద్దాం!' అన్నాడు రామకోటి; మాటల్లోకొచ్చిన విసుగు చేత్తో చూపించేస్తూ.

'అరె! భోంచెయ్యలా?' అన్నాడు ఆనందరావు; నవ్వుతూనే.

'మీరు రాకుండా యెప్పుడన్నా భోంచేశారా ఏమిటి? — తొమ్మిది లేదు, పది లేదు, పదకొండూ లేదు! — అట్లా నిమిషాలు లెక్కపెట్టుకుంటూ కూర్చున్నాం.' ఆనందరావు ఆలస్యం చేసినందుకు పశ్చాత్తాప పడకపోయేసరికి సరళకి ఉడుకుబోతుతనం వొచ్చి మాటలు తడబడుతున్నాయి.

ఆనందరావు ఈ లేసుకుంటూ లోపలికెళ్ళాడు. సరళ చదరంగం బలంలో ఆఖరు పాన్లు ఒకటో రెండో వుండిపోతే అవి భరిణెలో పోసి, మూత పెట్టేసి రామకోటి వేపు చూసింది. అతను ఆమె చూపునుంచి తప్పించుకోని, వాచీ వేపు చూసి, రాని ఆవలింతకోసం ప్రయత్నించాడు. సరళ తనుకూడా అనుకోకుండా వాచీకేసి చూసింది. పదకొండూ ఇరవై. లేచి, 'రా, రాంకోటీ భోంచేద్దాం!' అన్నది, వీలైనంత మృదువుగా. వెనక్కి తిరిగి ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. నడుస్తున్నప్పుడు నాట్యం చేసే ఆమె జడవేపూ నడుం వేపూ పిరుదులవేపూ, చూస్తూ స్తబ్ధుడై మత్తుగా కూచుండిపోయాడు రామకోటి. గది ద్వారం వరకూ వెళ్ళి సరళాదేవి గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి చూసింది: ఏదో తెలుసుకుందామన్నట్లుగా.

రామకోటి ఇంకా అలా చూస్తూనే ఉన్నాడు...

• • •

[illegible]

[illegible] — [illegible] *

ముగ్గురూ భోంచేస్తున్నారు. ఆనందరావు టేబుల్ కి వెడల్పువేపు ఒక్కడూ కూచున్నాడు; సరళా రామకోటీ టేబిలు పొడుగువేపు ఎదురెదురుగా కూచున్నారు. ఆనందరావు తీరుబాటుగా, దర్జాగా, ఆకలిగా తింటూ, కోర్టులో అడిగిన ధోరణిలో రెండువేపులా వున్న యిద్దర్నీ ప్రశ్నలడుగుతూ కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు.

'సో — నువ్వెన్ని గంటలకొచ్చావు, ఇంటికి?' రామకోటిని.

'ఏడుంబావుకి.'

'క్లబ్బుకి పోలేదన్నమాట...!'

'పోలా. అప్పటికే చినుకులొస్తున్నాయి. ఇహ క్లబ్బూ లేదు పాడూ లేదని వొచ్చేశా.'

'అత నొచ్చేంతవరకూ నువ్వేం జేశావ్?' సరళాదేవిని.

'ఏముందేం మహా, చెయ్యటానికి!—వంట పూర్తి చేసుకుని రేడియో పెట్టుక్కూచున్నాను. అంతలోకే అతను రానే వొచ్చాడు...!'

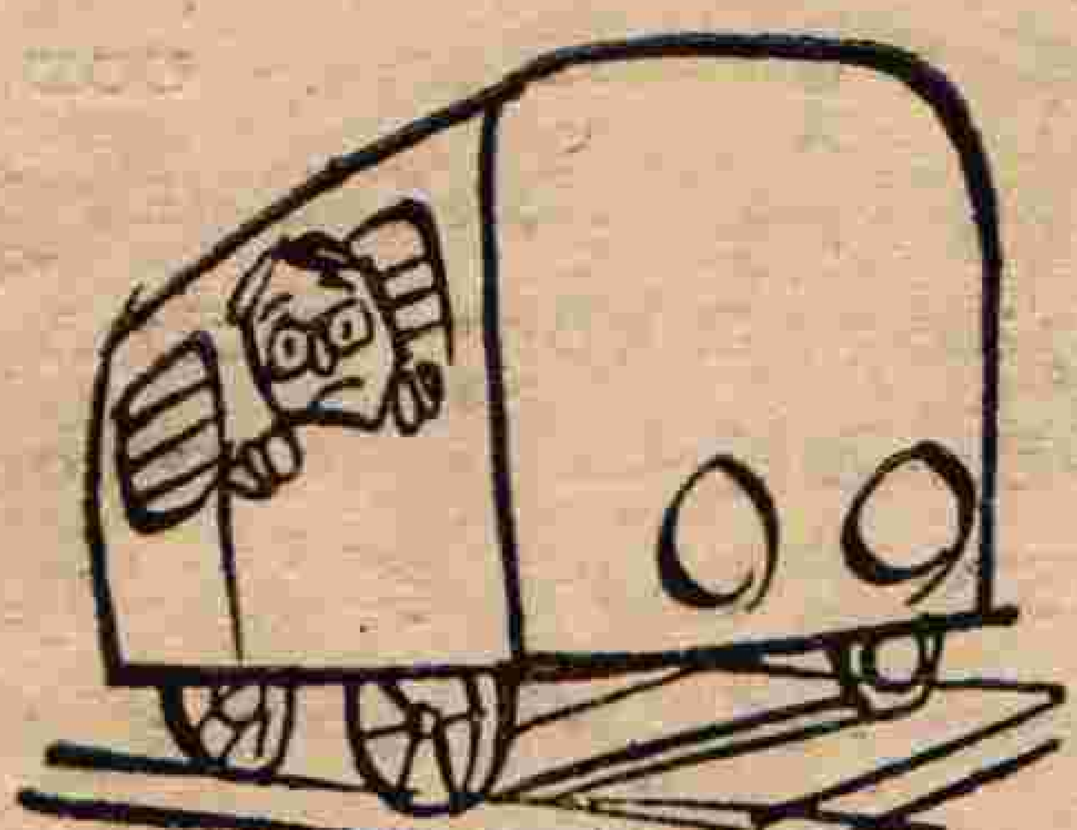

తెల్లటి ఇస్త్రీసూటు వేసుకున్న వో స్ఫురద్రూపి – రైలెక్కుదామని వచ్చి, ఏ పెట్టెలోనూ ఖాళీ లేకపోతే, చివరికి, ఓ పెట్టెదగ్గర నుంచుని "ఈ పెట్టెలోవాళ్ళంతా దిగిపోయి వేరే పెట్టెలోకి వెళ్ళిపోండి. ఇది ఇక్కడ దిగడి పోతుంది..." అన్నాడు.

ప్రయాణీకులంతా కంగారుపడి, దిగిపోయి, వేరే పెట్టెల్లో సద్దుకున్నారు.

అప్పుడు ఆ ఆసామీ దర్జాగా అందులో యెక్కి, బిచాణా పరిచి, హాయిగా పడుకున్నాడు.

ఎంతసేపటికీ రైలు కదలకపోడంచూసి, ఇవతలి కొచ్చి స్టేషను మాష్టరు అలా వెళుతూ ఉంటే "రైలు ఇంకా ఎంత లేటు?" అని అడిగాడు.

"రైలు లేటు లేదండి... ఇందాక ఎవరో ఆఫీసరుగారు ఈ పెట్టె తనిఖీచేసి ఇది ఇక్కడ దిగడిపోవాలని ఆర్డర్స్ వేసేరు. అందుకని డిస్‌కనెక్ట్ చేయించేం. రైలెళ్ళిపోయి చాలాసేపయింది" అన్నాడు స్టేషను మాష్టరు.

'ఇహ ఎంతకీ నే రాకపోతే చదరంగం వేసుకున్నారేం?' ఇద్దర్నీ.

'అట్లా యేం లేదు... ...ఎనిమిది న్నరకేమో రాంకోటి మెట్లుదిగి వొచ్చాడు. భోంచేస్తాడేమోనని వడ్డించబోయాను. మీరు రాలేదని తను తిననన్నాడు. ఎవరో పార్టీ వొచ్చి ఆఫీస్‌లో పెద్దసీన్ క్రియేట్ చేసేడంటూ అదంతా చెప్పు కొచ్చేడు... ...ఆమీన చదరంగం వేసుకున్నాం.' జవాబుచెప్తూ సరళా దేవి రామకోటి వేపు చూసింది 'ఏం, అంతేకదూ?' అని అతన్ని సంప్ర దించినట్టుంది, ఆ చూపు సందర్భం.

'చదరంగం వేద్దామని యెవరికి స్ఫురించింది?' అన్నాడు ఆనంద రావు, వేళాకోళంగా నవ్వుతూ; వాళ్ళిద్దరూ అలా మొహాలు చూసు కుంటున్నారని.

'ఏమిటి, నీ క్రాసెగ్జామినేషను; చస్తున్నాం!' అన్నాడు రామకోటి నవ్వుతూ.

'అది కాదోయ్—' ఆనందరావు విశాలంగా నవ్వేడు. 'వర్షం... ... ఉరుములూ మెరుపులూ భయం కరంగా వుంది... నేనేమో నిష్కా రణంగా అక్కడ చిక్కుపడిపోతిని — రిక్షాల వాళ్ళేమో, నీ రూపాయకో నమస్కారం బాబూ మేం రాం పో, అంటున్నారాయె... నేనొచ్చే సరికి మీ రిద్దరూ... ...భోంచేసి వెచ్చగా పడుకొంటారేమో; ఇల్లు ప్రోగ్రాంలేని డ్రామావోల్లా ఉంటుం దేమో భగవంతుడా — అను కుంటూనే అక్కడి వుండిపోవలి సొచ్చె; — అందుకు! — అయామ్ సోగ్లాడ్! — మీ రిద్దరూ మేలు కొని, పైగా భోజనమయినా చెయ్య కుండా నా కోసం యెదురు చూడ్డం నాకెంత గౌరవం, ఎంత అదృష్టం!' అన్నాడతను; మొదటినుంచి చివరి దాకా నవ్వుతూ.

ఆ మాటలు అట్లా చెప్పవలసింది కాదనీ, అందులో ఏదో వ్యంగ్యం ఉందనీ అనిపించింది రామకోటికి. వెచ్చగా పడుకుంటారేమో అని భయపడ్డం — భోజనాలయినా చెయ్యకుండా యెదురు చూడ్డం అదృష్టం. ఇవి సరిగ్గా ప్రయోగించ బడలేదేమో! — అలా కాకుండా 'అరెరె: పాపం! నాకోసం నిష్కా రణంగా ఆకళ్ళతో కూచున్నారా. వెరీ సారీ—' అని ఏదో తేలిగ్గా అంటే బాగుండేదేమో...లాయరు! మాటలకి అర్థాలుంటాయని తెలును కోడం వృత్తిధర్మం. మరి అర్థమున్న మాటలు ప్రయోగించడ- యిక్కడ ధర్మమా అనిపిస్తోంది— అతని ఉద్దేశ మేమిటో—? ఆ మాటలు సాధారణ మైనవిగా తీసుకొనేటంత మూర్ఖు లిక్కడ లేరని తెలీదూ?

'ఎన్ని గేమ్స్ వేశారు?' సరళా దేవి నడిగాడు, ఆనందరావు.

'లెక్క పెట్టలేదు—' సరళ.

'నువ్వు—?' అన్నట్టు; టీచర్

చూసినట్టు; రామకోటివేపు చూశాడు ఆనందరావు.

'మూడు... కాదు నాలుగూ.'

'అన్నిసార్లూనువ్వే గెల్చావుగా.'

'[illegible] ; ఓ సారి తను గెల్చుకుంది' అంటూ సరళవేపు చూశాడు రామకోటి. 'ఏమిటి, ఇలా అడుగుతున్నాడు; దీనికి అంతూ పొంతూ లేదా ?' అన్నట్టుంది ఆ చూపు.

'అబ్బా; ఏమిటి, మీ రిద్దరూ?– లేదూ, ఔనూ, కాదూ –! ఇవేనా కబుర్లు ?—బోరింగ్.'

'భలే! మీరా, మేమా, బోర్ చేస్తోంది ?'

'మీరే! ఏమడిగినా సమాధానాలు చెప్పరు: వివరం మాట్లాడరు ... మొహాలు చూసుకుంటూ కూచుంటారు! — నాకూ చెస్ తెలుసుగా; చెప్పరాదు ? — పోనీ నేను మా బార్ ఎసోసియేషన్ మీటింగ్ సంగతులు చెబుతానంటే వినరు! – అన్నంతినటం అయ్యేవరకన్నా కాస్త మాట్లాడరాదా యేం; అయినాలస్యం ఎట్లానూ అయిపోయె!'

'ఇప్పుడా సంగతులన్నీ దేనికి లేవోయ్; లెవెన్ తర్టీ దాటిందిగా! చప్పున భోంచేస్తే పడుకోవచ్చు గదా: చలిగా కూడా ఉంది!'

'ఎప్పుడైతే మాత్రం, నాకు తెలీకడుగుతాను; మీ ఎసోసియేషన్ మీటింగులో ముచ్చట్లు మిగిలినవాళ్ళకి రుచిగా వుంటాయటండీ ?' అమాయకం నటిస్తూ అడిగింది సరళ.

'ఉండవు! ఏం చేస్తాం? పాలకోసం రాళ్ళు మొయ్యాలి!— నేనున్నంతకాలం నాతో బాటు బాదూ:

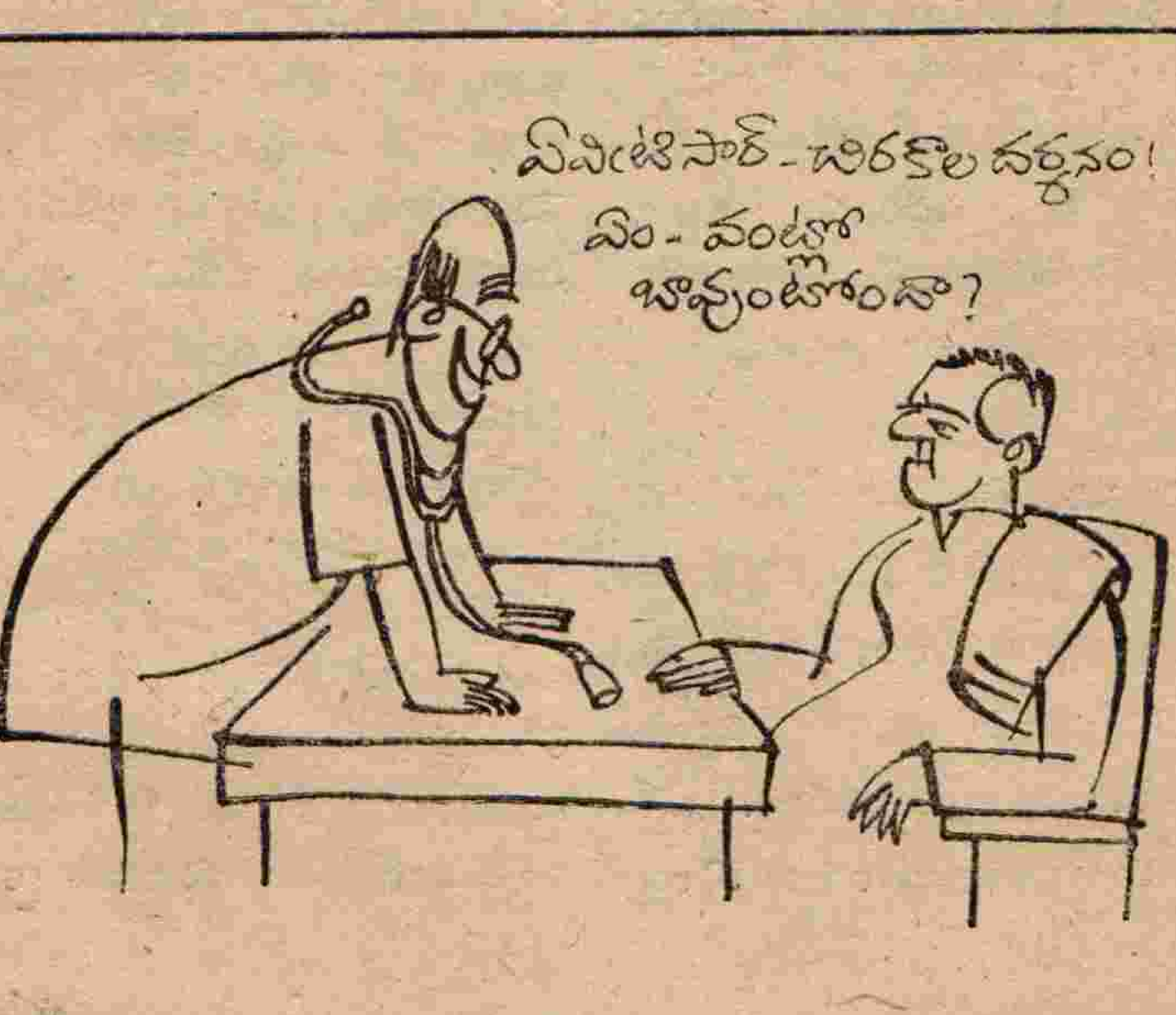

శార్ ఎసోసియేషనూ, ఎసోసియేషన్ మీటింగ్సూ మీటింగు ముచ్చట్లూ అన్నీ వుంటూ ఉంటాయి. నేనేకాదు; నీకూ అంతే, — నీవన్నీ నీకుంటాయి ... రామకోటి వన్నీ రామకోటికుంటాయి ... అత నాఫీసులో యెవడో పార్టీవొచ్చి ఆగం చేస్తే ఆ సంగతి వొచ్చిందాలేదా? మీ రిద్దరూ చదరంగంలో ఎత్తులూ ఎత్తుకు పైఎత్తులూ - అన్నీ ఉండాల్సిందే! అట్లా!... వి హేవ్ టు పుటప్ విత్ అవర్ సెల్వ్స్... ఇన్ షార్ట్ — ఒకరి న్యూసెన్స్ ఒకరు భరిస్తామని చేసుకునే ఎటర్నల్ అగ్రిమెంటే కదా, మేరేజ్ అంటే! అట్లాంటప్పుడు నా కబుర్లు విన నంటంలో జస్టిస్ ఏముంది?'

సరళాదేవి నిస్సహాయంగా రామకోటి వేపు చూసింది. ఆమె అట్లా చూడకపోతే రామకోటి పట్టిచుకోక పోయేవాడు. వ్యంగ్యం తగిలి గుచ్చుకుంది; ఆ చూపులో తూపు ఎరువు తెచ్చుకొని ... .. మీ రిద్దరూ చదరంగం ఆట్టం, ఎత్తుకు పై యెత్తూ—ఏంటిదంతా ?

కాని అతను తొందరగానే తేరుకున్నాడు.

చిరునవ్వి నవ్వి '—లాయర్ నని పించుకున్నా నోయ్ !' అన్నాడు.

సరళాదేవికి బలం ఒచ్చింది, దాంతో. ఆమె కూడా నవ్వింది. "కోర్టులో ఈ ధార రాదులే. ఒస్తే నీకు మేం కూడా దొంగ యకౌంట్లు చూపించి లంచా లిచ్చుకో వల్సిందే!' అన్నది.

'ఇన్నూనె ఉన్నానుగా !' పక పకా నవ్వాడు ఆనందరావు'... ...ఎటొచ్చి కేస్‌కాదు ..కైండ్?'

మళ్ళీ--

'అబ్బ! — ఇవాళ ఎంత అసందర్భంగా మాట్లాడుతున్నావోయ్ !' అని నోటిదాకా వచ్చింది రామకోటికి. బలవంతాన నోరుకట్టుగొగలిగాడు... గుప్తంగా ఉండిపోయిన అశ్లీలాన్ని గుర్తించడం కూడా అశ్లీలతే... ...అదట్లా వదిలేస్తేనే మంచిది.

● ● ●

ఎవరు కావాలనుకున్నారు, ఇదంతా ?

అప్పట్లో అనుకున్న మాటైతే — సరళే సర్వమని — నిజమే. వ్యవహారంలో ఆనందరావు అడుగుపెట్టాక; ముఖ్యంగా అతనుచేసిన ఎప్రోచ్ చూడగానే - చిన్నదైనా శాశ్వతమైన మార్పు ఒచ్చింది. కక్కలేక మింగుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడ్డది.

ఇప్పుడు తను సరళని ఆ దృష్టితో చూస్తున్నా నా అంటే— అది వొక ప్రశ్నే!—అయినా అది చాలా దారుణం... చూపులూ ఆలోచన్లూ మన కంట్రోల్‌లో ఉండమంటే మటుకు ఉంటాయా? ఒక్కొక్క చూపు అనుకోనంత, అన్యాయంగా ప్రసరిస్తుంది. ఒక్కొక్క ఆలోచన అనుకోనంత దారుణంగా మెదడుని ట్రాన్

చేసి జుట్టు నిక్కబొడిపించి వెళిపోతుంది, దానికి ప్రవర్తనకీ ఏమీ సంబంధం లేదు. ఆత్మని ఎనలైజ్ చేస్తే ఇది దొరకవు... ఏదో పని మీద బ్యాంక్‌కి వెళితే ఎవరో చెక్కు మార్చి లెఖ్ఖబెట్టుకుంటున్న డబ్బు కాజెయ్యాలని; ఎవర్నో రిసీవ్ చేసుకోడానికి రైలుస్టేషన్‌కి వెళితే ప్లాట్‌ఫారంమీద కనబడ్డ అందమైన అమ్మాయిని లేవదీసుకు పోవాలని; అర్ధరాత్రిపూట భార్య పట్ల అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తున్న — మొహమేనా యెరగని — పొరుగాయన్ని అప్పటికప్పుడు గోడ పగలగొట్టి చితక్కొడదామని — ఎక్కడో ఓచోట, ఏదో దారుణమైన ఆలోచన — కలుగుతూనే ఉంటుంది! మాటల్లో అనువదించిచెప్పడమనే ప్రక్రియ లేకుండా ఆలోచన నిజస్వరూపంలో బైటపడ్డం సంభవమైతే ప్రపంచంలో ఇంత మంచీ మన్ననా మిగుల్తాయా? — అనేకం అనుకుంటాం; ఒక్కటైనా చేస్తామా? ... చెయ్యడం వరకూ ఎందుకు; చెబుతామా?

వాళ్లు ఈ వూళ్లో ఉండడం; ఆదరం ఫార్మాలిటీ కావడం; ఈ కాకతాళీయపు కలిమి కలికాలం నిలుస్తుందా; కాకుంటే ఏదేనా ఆగిపోతుందా? ఇందులో ఏదీ లేకపోయినా జీవితానికి లోటురాదు! మరి? — ఈ నిరర్థకమైన అశాశ్వతమైన అర్థాలు తీసుకోడం; ఈ అనర్థాలు ఎందుకని!

ధనాభావంచేత బాధపడుతున్న ఓ రచయిత తన భార్యతోసహా ఒక పార్టీకి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఒక స్నేహితు డిలా అన్నాడు :—

"కవిగారూ! మీరూ మీ శ్రీమతిగారూ ఈ విందుకి రావడం ఎంతో శోభస్కరంగా వుంది. మీరు విజ్ఞానంగా, మీ శ్రీమతిగారు సౌందర్యంగా, ఈ సమావేశం అలంకృతమై ప్రకాశిస్తోంది. అంతెందుకూ, మీ ఆవిడగారు కట్టుకున్న చీరే ఒక మనోహరమైన గేయంలా వుందని చెప్పొచ్చు!"

రచయిత విచార సూచకంగా అంగీకరిస్తూ ఇలా అన్నాడు :—
"ఒక గేయమేం ఖర్మ! నాలుగు కథానికలూ ఒక నాటికా ఒక గేయమున్నూ—ఆ చీర!"

సరళ ... తను ఏ క్షణం ఆమెని బలాత్కరిస్తాడో అన్నట్టు చూస్తున్నట్టుంటుంది ... ... ఆమె చనువూ ధైర్యం మేకపోతు గాంభీర్యం లాగా ... పిరికితనం సంస్కార లక్షణం కాదు ... తనని చూడగానే అయ నింట్లో లేరు రాంకోటీ, తరవాత రా; అనేసరళ సంస్కారంలో తనకి నమ్మకం కుదరదు! —...

ఆమె మాటలు — అప్పుడప్పుడు ఏదో అంటూనే వుంటుంది; వ్యంగ్యంగా — నాకు ప్రాబ్లెమూ లేదు; నువ్వు సాల్వూ చెయ్యనక్కర్లేదు! — ఏమో; ఆలోచించకుండా నొచ్చిన మాటేనేమో ?

మరి అతనో ? — అతనేది మాట్లాడినా రెండేసి అర్ధాలు సులువుగా తియ్యొచ్చు! — ఇట్లా ఎందుకన్నావు, దీనర్థం యిదికాదా; అని నిలదీస్తే ? — అబ్బే, అదేమిటీ; నేనట్లా అనుకోని అన్లేదు; నీకిట్లా తోచిందా ? — ఈ పాడు అర్థం నీకేతోచిందా, ఎవరన్నా చెప్పారా ? అని తేలగొట్టే హక్కు వుంది; చాతుర్యం వుంది అతనికి!

—సరళని తనకిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యనని వాళ్ళమ్మ చెప్పగానే తనదార్ని తనుపోయి ఆమెని మరిచిపోయుంటే ? — చాలా అన్యాయమైన ఆలోచన! .. కాని అట్లా చేసుంటేనో ఆమె ఎక్కడుండేదో, ఎట్లా వుండేదో, ఎవర్ని పెళ్ళాడేదో !— అయినా ఆనందరావు కామెని చూపించడం; అదంతా చెప్పడం; అతను పెళ్ళాడతానంటే చేసిన సారధ్యం; ఆ సారధ్యంలో స్వార్థ త్యాగాడంబరం; — తన నిలాగా, శిక్షించడం ? ఇట్లా వెంటాడి వెక్కిరించి వోడించడమూ ?

ఇది చాలా అనవసరం ... దీనికి ఫుల్‌స్టాప్ పెట్టేందుకు ఏదేనా చెయ్యగలిగితే బాగుణ్ణు ...

• • •

భోజనం పూర్తిచేసి, తమల పాకులు వేసుకోకుండా చకచకా మేడ మెట్లెక్కి వెళ్ళిపోయాడు రామకోటి.

"వక్కపొడైనా తీసుకోవేం ?" అంది సరళ, హాలుదాకావచ్చి, అతన్నుద్దేశించి.

అతను వినిపించుకునీ కూడా వెనక్కిరాలేదు.

"వక్కపొడేం ఖర్మం! ... కిల్లీ వేయిద్దాం ఉండు! ... మనకి అతన్తో పనుంది!" అన్నాడు ఆనందరావు, ఆమెవెనకే హాల్లోకొచ్చి.

సరళ అతని మొహంలోకి చూసింది.

వంకీనున్న కోటుజేబులోంచి వోపొట్లాం తీసి, మూడు కిళ్లీలు తీశాడు ఆనందరావు. "ఇందాక, వర్షమప్పుడు, ... ఆ కిళ్లీ దుకాణం దగ్గిర నిలబడి బాతాఖానీ కొడుతూ వుంటే, దుకాణం అతనిచ్చాడు!" అన్నాడు; దుకాణం అతను ఏదో ఫ్రీగా ఇచ్చినంత దర్పంగా,

"నా కక్కర్లా!" అంది సరళ, మూతిముడిచి.

"ఏమో —?"

"నల్ల కోట్లో వేసి తెస్తారు; కిళ్ళీలూ, పువ్వులూ స్వీట్సూనూ! ... ఎట్లా తాకబుద్ధౌతుందేం —? ఛీ పాడు!"

ఆనందరావు పకపకా నవ్వాడు. తమ యిద్దరి మధ్య అలవాటైన చనువైన ధోరణి అంది పుచ్చుకుని అన్నాడు:

"—నల్లరంగులో మహిమ తెలియక దాన్నట్లా చిన్నబుచ్చుతున్నావు సరళా! అంతే ... ఇట్లా చూడు, నా కళ్ళల్లోకి! నల్లనివాడు పద్మ నయనమ్ములవాడు!! ... అ రష్యా, అమెరికాపర్యంతం కావ్యాల దగ్గర్నుంచీ కాస్మిక్ సైన్సెస్ వరకూ నల్లని అచ్చులో కదంటే, వేస్తారు! నల్లనిరాత్రిలోనే చల్లని అల్లరు జరుగుతాయన్నది తేటతెల్లం కదే, పిల్లా! లాస్ట్ బట్ నాట్ లీస్ట్!— నల్లకోటు న్యాయానికి నిజానికి ప్రతినిధని తెల్లవాడే ఒప్పుకొని ఫిక్స్ చేసేడు సరళా!"

ధోరణిలో చనువూ, మెత్తదనం సరళని స్వాధీన పర్చుకోగా, ఆమె కళ్ళనిండా ఆహ్లాదం నింపుకొని, నోరు నిండుగా తెరిచింది ... ఆనంద రావు కిళ్ళీ చుట్టూ వున్న కాగితాన్ని సుతారంగా, ఆలస్యంగా తెరుస్తూ ఆమె నోటిని సాధ్యమైనంత సేపు తెరిపించి ఉంచినట్టు

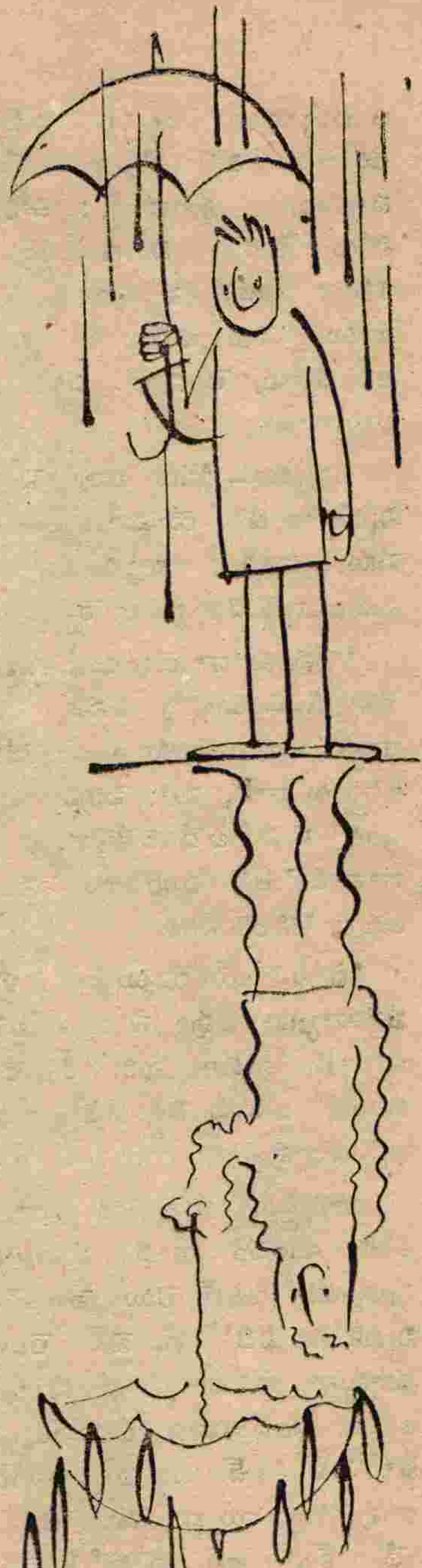

ఆ చర్యద్వారా వ్యక్తం చేసేడు; తరవాత అతను కిళ్ళీ ఆమె నోట్లో స్వయంగా వుంచాడు: ఊరించి నోరు తెరిపించి ఉంచినందుకు కసితో లటుక్కున అతని వేలు కాటు వెయ్యబోయింది సరళ. ఆనందరావు తెలివిగా చటుక్కున లాగేశాడు.

నవ్వుతూ—'పద మీ ఫ్రెండు నిద్రబోతాడో యేమో అతన్తో పనుంది నాకు!' అన్నాడతను, ఆమె నడుంమీద చెయ్యేసి లాక్కెళుతూ.

'నేను కూడా యెందుకులే: మీ రెళ్ళండి— ఊళ్ళో పన్లన్నీ నిశి రాత్రివరకూ ఒక్కళ్ళూ చక్కబెట్టు కొస్తారు గానీ, మా ఫ్రెండు దగ్గిర ఇంత పని బడేసరికేమో, నే గావాలి!' అని మురిపించి వెనక్కి బరువు వేసింది సరళ.

'పోనీవోయ్! రేపట్నుంచీ ఊళ్లో పన్లక్కూడా నువ్వు సాయం ఒస్తే పోలా!' అంటూ మరి కొంచెం బలంతో ఆమెను నెట్టుకుపోయాడు ఆనందరావు.

వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళేసరికి రామకోటి మంచం మీద పడుకొని వున్నాడు. టేబిల్ లైటు వేసుకొని నిద్రకోసం ఏదో మేగజైన్ తెరిచి చూస్తున్నాడు. వాళ్ళని చూడగానే అతను మంచంమీద లేచికూర్చుని బార్‌లైట్ స్విచ్ వేశాడు. ఆనందరావు కిళ్ళీ యిచ్చాడు. అతను 'థేంక్స్' అని నోట్లో వేసుకున్నాడు.

'కూర్చోండి!' అన్నట్లు ఎదురుగా వున్న సోఫా చూపించేడు రామకోటి.

'కూర్చోటం గాదు. నువ్వే లేచి రావాలి... ఆ రాజమ్మగారి ట్రంకు పెట్టెలు – రేదర్ బోషాణాలు — కింది వసారాలో పెట్టాలి.'

'ఇప్పుడా? పొద్దున పెట్ట రాదూ?'

'లేదు లే దిప్పుడే ... ఇంతకు ముందు నన్ను కార్లో డ్రాప్ చేసి వెళ్ళాడుగా, అతను రాజమ్మగారబ్బాయే... పొద్దున నాలుగ్గంటలకు లారీ తీసుకు వస్తాట్ట అప్పుడు మళ్లీ నువు నిద్ర లేవటం దేనికి!— ఎట్లాగో యిప్పుడే కింది వసారాలో పెట్టేసిమా, పొద్దుట వాళ్ళు లారీ కెత్తుకుపోతారు.'

రాజమ్మగారు, ఇంటి వోనర్. రెండు బోషాణా లంతేసి ట్రంకు పెట్టెలు పూర్వం ఆనందరావు మేడ మీది వాటాలో ఉండే రోజుల్లో అతని కస్టడీలో వుంచేరు. బరువూ. ఎవరైనా మేడ మీది వాటా కొచ్చాక, అంతగా తీసెయ్యమంటే అప్పుడే తియ్యొచ్చులే అని వుంచేసిన పెట్టెలు: ఆ వాటాలో దిగింది రామకోటి కావడాన్నీ, అంతగా ఖాళీ చెయ్యవలసిన వొత్తిడి లేకపోవడాన్నీ అక్కడే విడిచి పెట్టేశారు.

'సరే, పద!'

ముగ్గురూ మధ్య గదిలోకి

వెళ్ళారు. ఆ పెట్టెలమీద ఏవో చిల్లర వస్తువులుంటే తీసేశాడు రామకోటి. వెంటనే ప్రక్కల్నున్న హేండిల్స్ పట్టుకొని పెట్టె ఎత్త డానికి ప్రయత్నించాడు ఆనంద రావు. "ముదనష్టం పెట్టె! ఆ రాజమ్మకంటే కూడా బరువుగా వుందే; దీని సిగ్గొయ్య!" అన్నాడు.

రామకోటి నవ్వాడు. "ఆమెని కూడా వోసారి ఎత్తుకొని చూశా వట్టుందే!"

"ఆమెనా?—ఎత్తుకుని చూడా ల్సిందేగాని ఈమె యామంటుందో నని చూస్తున్నా." ఆనందరావు సరళకేసి చూసి నవ్వుతూ అన్నాడు..." "అట్లావూరికే చూస్తూ నుంచోకపోతే వోచెయ్యి వెయ్య రాదూ?"

"ఎందుకు; వుండు!" రామ కోటి అవతలి గొళ్ళెం పట్టుకుని ఎత్తి "ఇప్పుడు లేపు." అన్నాడు.

"ఇందులో ఏం బెట్టి దబ్బా; ఇంత బరువుంది!" అన్నాడు ఆనందరావు. నాలుగడుగులు నడిచారు. "అబ్బ! నా చేతులు నొప్పుట్టె. ఉండుండు... దించుకొస్త!" అన్నాడు.

అరిచేతులు రెండూ వొకదాంతో వొకటి రాసుకుంటూ, నోటితో వూదుకుంటూ "అబ్బా! ఎట్లా కంది నయ్యో;" అన్నాడు ఆనందరావు. "ఇదే పూర్వకాలంలో అయితేనా?" అన్నాడు, సరళకేసి చూస్తూ.

సరళ నవ్వుకుంటూ అన్నది: "నాథా! మీ సుకుమార హస్తం బులు నొచ్చుచున్నవా?—అయ్యో! ఈ పాపిష్టి కన్నులతో ఎట్టి విప త్కర దృశ్యము౦ జూడవలసి వచ్చె! — ఈ సమయంబున నుప యోగపడని నా యీ టెర్లిన్ చీర యేల; కాల్పనా?—హా! దుర్విధి!!"

"ఆగాగు; నాకో అయిడియా తట్టింది!" అన్నాడు ఆనందరావు. "ఇక్కడే ఉండండి" చరచరా క్రిందికి వెళ్ళాడు.

రామకోటీ సరళాదేవీ అతను వెళ్తున్న వేపుకి క్షణకాలం ఆశ్చర్య పడుతూన్నట్టు చూసేరు. వెంటనే ఒకరి కళ్ళలో కొకరు చూసుకొని, వెనువెంటనే చూపులు మళ్ళించు కొన్నారు.

పదిహేను సెకన్లు గడిచాయి. ఎక్కడో గడియారం పన్నెండు గంటలు కొడుతోంది... వులిక్కిపడ్డా రిద్దరూ, అనుకోకుండా అనవసరంగా అర్ధరాత్రి పన్నెండు కావడం, అప్పుడు మెలకువగా వుండడం: విశేషించి ఏకాంతంగా ఉండడం: వారిద్దరికీ ఇదివర కెన్నడూ జరగ లేదుగాని: ఇందులో ఏం ప్రత్యేకత లేనట్టు గుర్తించే చైతన్యం ఒకరికీ కలగలేదు ... మళ్ళీ యిద్దరూ మొహాలు చూసుకున్నారు.

సరళాదేవి తనవేపు చూడగానే, భోజనం దగ్గిర ఆనందరావాడిన మాటలు జ్ఞాపకం వొచ్చాయి రామ కోటికి. వాటిని గురించి ఆమెతో

చర్చిద్దామన్నంత ప్రేరేపణ కలిగింది కాని అదీ మంచిదిగాదన్న నిశ్చయానిక్కూడా వెంటనే వచ్చేశాడతను ... ఎంతైనా వాళ్ళిద్దరూ వొకటి, తను వేరు! ఛీ. భరించవలసినదే, సభ్యత! — నీచమైన భావాన్ని మనసులో చర్చించడం కంటే బహిరంగంగా చర్చించడమే యెక్కువ నీచంగా పరిగణించబడుతోంది... ఆ సంగతి గుర్తించి, భయపడి, అతను బొమ్మలా, నిలబడి బాధపడసాగాడు.

రామకోటి అలా నుంచోడం చూసి సరళ ఏమీ తోచనిదాన్లా అయిపోయింది. ఓసారి ఆ పెట్టె హేండిల్‌లో చెయ్యిదూర్చి ఎత్తబోయింది. పెట్టె కదల్లేదసలు. 'అబ్బ! ఏం దాచిందో, ఇందుట్లో!' అంది.

ఆమె పైటచెంగు బిగించుకోడం, వంగోడం దగ్గర్నుంచీ హేండిల్లోంచి చెయ్యి తీసెయ్యడం వరకూ అన్నీ చూసి; ఆమె విడుస్తున్న నిట్టూర్పు దగ్గర్నుంచీ అన్నమాటవరకూ అంతా విని కూడా, సమాధానం చెప్పక్కర్లేదన్నట్టు నుంచున్నాడు రామకోటి.

ఒకసారి ఆమె వేపు చూసి; వెంటనే ఇద్దరి మధ్యా నిర్జీవమైనా శక్తివంతంగా పడున్న ఆ పెట్టెవేపు చూశాడు రామకోటి. తా మిద్దరూ ఇంత నిశ్శబ్దంగా ఉండవలసిన పరిస్థితి కాదు; అప్పుడూ ఇప్పుడూ కూడాను; కాని నేదేదో జరుగరానిది జరిగినట్లు, తన్మూలంగా, అనే ప్రతీమాటా అశ్లీలమై పోతుందేమో అన్నట్లూ ఇద్దరూ సంకోచిస్తూ వుండడం అతన్ని చాలా దుఃఖపెట్టింది. ఇంతలా నేరంలేని శిక్ష కెవ్వరూ అంగీకరించలేరు.

సరళాదేవి కేమీ తోచలేదు. ఆమె రెండో పెట్టె దగ్గర కెళ్ళింది. అది ఎత్తుదామనో, ఏమో, ఆమె ఉద్దేశం ఆమెకే తెలియదు!...

చప్పుడైంది... ఆనందరావు కాళ్ళూ గొంతూ చప్పుడు చేసుకుంటూ, 'ఆఁ.. వొచ్చేస్తున్నా! ... వొచ్చేశా!!' అంటూ వొచ్చాడు.

'అట్లా యెందుకూ. గొడవ చేసుకుంటూ రావటం?—అతను లేని యీ ఒక్క నిమిషంలోనూ మనం యిద్దరం ఏమన్నా—?' అన్నట్టు. సరళాదేవి అతని గొడవైనా భరించగలదు గాని యితని చూపు భరించలేదన్నట్లు భయంగా చూస్తూ చీరచెంగు చేతుల్లో జోరుగా మెలితిప్పేస్తోంది.

'అట్లా టెరిలిన్ చీరలు మెలితిప్పకోరు ఫ్రెండూ-పూర్వకాలంలో నూలుచీరలట్లా-' అని సరళాదేవిని వేళాకోళం చేసి, ఆనందరావు: 'ఇదుగో రాంకోటీ: — ఈ గుడ్డ చేతికి చుట్టుకొని ఎత్తు. ఇది నీకు: ఇది నాకు!' రెండు మాసిన తుండు గుడ్డలు తెచ్చాడు: అవి పంచాడు యిద్దరికీ.

గుడలు చేతులకి చుట్టుకున్నాక పని తేలికైంది.

మెట్లు చివరిదాకా దిగేసిన తర్వాత 'అమ్మయ్య!' అన్నాడు ఆనందరావు... 'భలే, చావొచ్చి పడింది, దీందుంపతెగా!'

రెండో పెట్టె ఇంకా కొంచెం ఎక్కువ బరువే అనిపించింది. ఈసారి ఆనందరావు ముందుగా దిగుతున్నాడు మెట్లు.

'పాత పగలుంటే బలే తీర్చుకో వచ్చులే, ఈ పెట్టెల్తో... ఏముందీ, ఆ మెట్లు టర్నింగ్ తిరిగిన దగ్గర కాస్తా వెనక హేండిల్ ఒదిలి పెట్టేది—దెబ్బతో సాఫ్!—'అన్నాడు ఆనందరావు నవ్వుతూ. 'జాగర్త సుమా రాంకోటీ! టర్నింగ్ దగ్గిర కొస్తున్నాం. హేండిల్ ఒదిలిపెట్టా వంటే యింకేంలా... ఒక్కసారిగా అడ్డు తీరిపోవాల్సిందే!'

'అంత సులువుగా ఎట్లా తీరిపోతాయి, అడ్డు? అవతల నా పెళ్ళామో—?' అనుకున్నాడు రామకోటి.

అనుకోడమేమిటి, అప్రయత్నంగా, ప్రమాదవశాన; అతని చెయ్యి జారిపోవడమేమిటి!— పెట్టె ధఢ్‌మని ఆనందరావు మీదికి తూలింది. మోకాళ్ళమీద అంచు బలంగా ఆనుకొని, ఆ దెబ్బకు చతికిలపడిపోయాడు. కూర్చున్న మనిషి మీద పెట్టె బరువంతా ఆనుకోగా అతను తట్టుకోలేక, క్రింది మెట్టు మీదికి, తరువాతి మెట్టుమీదికి, ఆ తరువాతి మెట్టుమీదికి, దాంతరువాత మెట్టుమీదికి, అట్లా, ఒరిగి, జరిగిపోవడం. పెట్టెకి వేరే ఆధారం లేక పెనుభూతంలా ఎప్పటికప్పుడు మీదపడుతూ వుండడం! — ఒళ్ళు, పెట్టెకీ గోడ కీ మధ్యపడి నలిగిపోవడం — ఇలా జరిగిపోతోంది.

ఇంతలో కేతన చేతులు స్వాధీనంలోకి తెచ్చుకొని, అతన్ని కాపాడదామని ఆదుర్దాగా వొస్తున్న రామకోటి మొహంలో, ఈ హత్యాకాండ పూర్తి చేసేందు కేర్పడిన క్రౌర్యం కనబడింది, ఆనందరావుకి. ఆ గాభరాలో, ప్రాణ రక్షణకోసం జీవి చేసే అంతిమ ప్రళయ ప్రయత్నంలో, ఆనందరావు పెట్టె హేండిల్లోంచి చెయ్యి వదలడం, పెట్టె జోరుకన్నా రెండడుగులు ఎక్కువగా వెయ్యడం; పెట్టె అతనికి మూడు మెట్లు మీదుగా అస్తవ్యస్తంగా నిల్చిపోడం జరిగాయి. పడ్డపాటూ, తిన్నదెబ్బలూ, అనుభవిస్తున్న అవమాన రోషాలూ, ఆవహించిన మృత్యుభయం, ఆనందరావు ముఖాన్ని చాలా వికృతంగా చేశాయి.

'సారీ ఆనంద్: పొరపాటైంది, చెయ్యి జారింది.' అన్న రామకోటి మాటలు అతనికి వినిపించలేదు. అతను నిటారుగా నుంచొని, చొక్కా జెబ్బలమీదికి లాక్కుని, పిడికిలి గట్టిగా బిగించి, 'ర్రా!' అని ఊపిరి పీల్చి మూతి బిగించాడు. రామకోటి తనకి అందీ అందనంత

దూరం రాగానే అతని మీదికి లంఘించి, 'కావాలనేచేస్తావుగా! .. రాస్కెల్! ' అని మాట కొక గుద్దు చొప్పున, సెకండు కొక గుద్దు చొప్పున, మొహంమీద, మెడమీద, బలంగా గుద్దేశాడు. రామకోటికి ఆశ్చర్య పడేటందుకు టైమ్ లేనట్టు స్ఫురించింది. ఆరోపణలో దూషణకంటె, అఘాతంలో శిక్ష బలంగా తగిలి, అతన్ని మరుక్షణం ప్రతీకారానికి పురికొల్పింది... అతను ఎడంచేత్తో ఆనందరావు జుట్టు పట్టుకుని, కుడి చెయ్యి పిడికిలి బిగించి అతని డొక్కలో బలంగా పొడిచాడు.

'అమ్మా!' అన్నాడు ఆనందరావు 'అవకాశంకోసం చూస్తున్నావురా! ... ఇడ్డియట్!' అని అతను మళ్ళీ తిరగబడి రామకోటి వీపు మీద, నెత్తిమీద, రెండు గుద్దులు వేశాడు. రామకోటి కింద బడి, మళ్ళీ లేచాడు. రెండుచేతులూ కలిపి, వాలీబాల్ ఆడినప్పట్లా బాదసాగాడు.

నిర్ఘాంతపడి చూస్తున్న సరళ, చూస్తున్నది నమ్మలేనంత చిత్రంగా, అసహ్యంగా తోచి మేడ వసారాలో పిట్టగోడ ప్రక్కన వొక్కక్షణం అట్టే నుంచుంది. చకచకా మెట్టుదిగి వచ్చేలోగా ఆమెకి భోరున ఏడుపొచ్చేసింది. 'అమ్మో!... ...' ఇద్దరూ బలిష్టులు; ఆరోగ్యవంతులు. పొట్టేళ్ళలా ఢీకొంటున్నారు. వాళ్ళని ఎవరేనా ఆపగలరా? ఆ మధ్యకి వెళితే ప్రాణాలు పోతాయేమో. పోతేపోనీ ...—ఏడ్చేస్తూ సరళ, వాళ్ళిద్దరూ మళ్ళీ తలపడే వేళకి ఇద్దరిమధ్యా యిరుక్కొని, రెండుచేతులూ బారజాపి, యిద్దర్నీ కౌగలించుకొంది. 'బాబోయ్ ఆపండి. నే చచ్చిపోతా.' అని పెద్ద కేకపెట్టింది; ఏడుస్తూనే.

ఆనందరావు యిక తట్టుకోలేని నీరసంలో ఆమె మీద ఒరిగాడు.

రామకోటికి తెలివొచ్చింది... త్రిభుజం మూడు బిందువులూ ఒక్క చోటు కలుసుకున్నాయి. నూటెనభై డిగ్రీలుమూడువందలఅరవైఅయ్యాయి. అక్కడున్నది వొక ఆడదీ, ఆమె భర్తా, ఆమె మాజీ ప్రేమికుడూ కాదు ... ఆమె స్పర్శలో తల్లీ, చెల్లీ, పెళ్ళాం, పిల్లా ఒక్కసారే చూపట్టేరు. అత్మ చేసిన పరాభవాగ్నిలో అతనుదగ్ధమై పశ్చాత్తాప తేజస్సులో పునఃప్రభవించేడు... వెంటనే ఆమెని ఆ త్రిహృదయ పరిష్వంగంలోంచి తప్పించాడు. 'లే సరళా' అన్నాడు మెత్తగా—సరళ అనుమానంగా చూసి అంతలోనే నమ్మకం తెచ్చుకొంది.

మరుక్షణంలో అతను ఆనందరావుని ఎత్తుకొని, మోసుకొని, పడక గదిలోకి తీసుకుపోయాడు... సరళ కంగారుగా అతన్ని అనుసరించింది. రామకోటిని ఉద్దేశించి తిట్లూ కృతజ్ఞతా వాక్యాలూ ఆమె గొంతులో కలగా పులగంగా గుర గుర మంటున్నాయి, ఒక్కటీ సైటి కూడిపడ్డంలేదు.

మంచంమీద పడుకోబెట్టాడు, ఆనందరావుని. పెట్టెకీ, మెట్లకూ, గోడకూ మధ్యపడి, నలిగిపోయిన గీరుకు పోయిన అతని చర్మ భాగాల్ని చేత్తో నిమిరాడు. స్రవిస్తున్న రక్త బిందువుల్ని అరిచేత్తో తుడిచేశాడు, తొందరగా. క్షణంలో సగం సేపు సరళ వేపు చూసి, "దూది, అయొడీన్ ఉండాలే, తెలుసా ? — తే !" అన్నాడు.

సరళకి జవాబు చెప్పడానికూడా తోచలేదు. ఇక్కడ నీ చేతుల్లో ఈయన్నొదిలి నేవెళితానా అని మూర్ఖంగా క్షణకాలంనుంచుని అలాంటి భావం కలిగినందుకు సిగ్గుపడింది. రామకోటి కిదంతా తెలుసా అన్నట్లు అతని కళ్ళల్లోకి భయంగా ఆందోళనగా చూసింది. రామకోటి పైజమా జేబులోంచి రుమాలు తీశాడు. చించేటట్లు పట్టుకున్నాడు. ముక్కలుగా చించుతాడని స్ఫురించగానే తన చీరవేపు చూసుకుంది సరళ. క్షణకాలం ఆమెకి, కొద్దిసేపటి క్రితం తానాడిన మాటలు వృధాగా జ్ఞాపకం వొచ్చాయి. అశుభం సూచించినానేమో అని అనుమానం కలిగింది. ఇంతకీ సరైన సమయంలో చీర చించి గాయాలకి కట్టేందుకు ఉపయోగించలేక పోతున్నానే అని చిన్నబుచ్చుకుంది. ఇదేమిటి నీరసం అని హేళన చేసుకుంది.- చివరికి ఆ అనవసరప్రసంగం మీద, అంతకంటే అనవసరమైన ఈ సంఘర్షణమీద అసహ్యంవేసి, తన మీద తనకే విసుగు పుట్టింది. ఆ విసుగులో చిరాకుపడి, అలమారు దగ్గరకెళ్ళి, తలుపుతెరిచి, బాక్స్‌లో దూదీ, అయొడీన్, పుడకా తెచ్చింది.

గాయాలన్నీ వోపిగ్గా తెరిచి, ఒక్కొక్కదానికే శ్రద్ధగా అయొడిన్ పూశాడు రామకోటి... ఒళ్ళంతా నెప్పులుగా ఉంది. మధ్య మధ్య తడుముకుంటూ సిగ్గుపడ్డాడు ... అయినా చేసేదేం లేదు ... "మొహం పగలగొట్టాడు ఆనందరావు !"...కళ్ళ కింద చర్మం పొంగి, కళ్ళకే కనబడిపోతోంది... అటుచూస్తే, అలా అనుకుంటే, కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి... తుడుచుకోడానికూడా టైమ్ లేదు ... వ్యవధివున్నా, సమయం కాని సమయం...

ఆనందరావు గాయాలపని అయిపోగానే మాట్లాడకుండా బైటికొచ్చేశాడు రామకోటి. అతనేమైనా చెబుతాడేమో; అతనికేమైనా చెప్పాలో యేమో, ముఖ్యంగా అతని దెబ్బల మాటేమైనా చూడాలేమోనని, సందేహంగా, అనుమానంగా,ఆశగా,అతని వేపు చూస్తూ అతని ప్రతీ చర్య నీ గమనిస్తూ అలా నుంచుండిపోయింది సరళ ... చివరికతనేమీ మాట్లాడకనే వెళ్ళిపోయేసరికి, ఆమె చాలా చిన్నబుచ్చుకుంది. అవును! నా అంత వ్యర్థురాలికోసం చావుదెబ్బలు కొట్టుకొని, ఇంకా నన్నీ మొగాళ్ళిద్దరూ ఏం గౌరవిస్తారు ! — అనుకొంది. మరుక్షణంలో ఈ ఆత్మ నిందకు ఎంతో ఖేదపడింది ఆమె.

మేడమెట్లు దగ్గరకొచ్చాడు రామకోటి. మూడో మెట్టుకీ నాలుగో మెట్టుకీ మధ్య, రెండిటిమీదా, అతి బరువైన ట్రంకుపెట్టె అడ్డంగా అస్తవ్యస్తంగా పడివుంది. దాన్నలా వదిలి తన దారిని తను పోలేక పోయాడు. తెల్లారుజామున వాళ్ళొస్తారు. ఇది గమ్యస్థానానికి రెండడుగులు ముందుగానే ఆగిపోడం గురించి వాళ్ళు ఏదేనా ఎందుకు అనుకోవాలసలు ? — అని, ఒక్క చేతిమీదుగానే పెట్టెని ఈడ్చేసి, దిగువకి లాగి, మొదటిపెట్టె వుండే వేపు తోసేశాడు. పెద్ద చప్పుడైంది; చేతినిండా దుమ్ము—రక్తం మరకలూ ...

హాల్లో వాష్ బేసిన్ దగ్గరకెళ్ళి, అద్దంలో, చితికిన, పొంగిన, తన మొహం చూసుకుంటూ, సబ్బురాసి చేతులు కడిగేసుకున్నాడు: అద్దంలోంచి, గదిలో మంచం కనిపిస్తోంది. సరళ, మంచంమీద ఏటవాలుగా కూర్చునివుంది. ఆనందరావు తలని ఆమె తన రొమ్ముమీద పెట్టుకొని, అతని వీపుమీద నిమురుతోంది ... అద్దంలో చూసిందీ షైటుచూసేదీ వొక్కటే ... అయినా అతను గదివేపుకు తిరిగి, క్షణకాలం, ఆ సుందర దృశ్యాన్ని తనకి చేతనైనంత ఎప్రీసియేషన్‌తో చూశాడు. ... ఆ వక్షంమీద విశ్రాంతి తీసుకునేతల ... ఎన్ని వేల విలువ చేసునో !!

• • •

తెల్లవారింది.

రామకోటి డ్రెస్ చేసుకున్నాడు. ప్రొద్దున్నే ఎక్కడికీ వెళ్ళే అలవాటు లేదు ... చేసుకోవాలి అలవాటు ... ఈ కాఫీలూ భోజనాలూ మానేస్తే — చాలా దూరంగా ఉండొచ్చును! ... తన ప్రశ్నకి ప్రమాదం లేని పద్ధతిలో సమాధానం కుదిరినట్టు తాత్కాలికంగా తృప్తిగా ఉంది ... ... రేపణ్ణుంచీ ప్యూన్‌ని పొద్దుటే అరింటికి రమ్మని చెప్పాలి.

మెట్లు దిగుతో వోరగా చూశాడు. ఆనందరావు గదిలో కూర్చున్నాడు. అతన్ని చూసి వెళ్ళాలిసిందే.

'గుడ్‌మార్నింగ్. రా' అన్నాడు ఆనందరావు, చిరునవ్వుతో. 'అయామ్ సారీ, రాంకోటీ! ... ఇద్దరికిద్దరం అంత బ్రూట్స్‌లా ప్రవర్తిస్తామనుకోలేదు ... చదువూ సంస్కారం ఒక్కసారి ఎక్కడికి పోయినయ్యో — ఆశ్చర్యం !'

రామకోటి రెండు ట్రంకుపెట్టెలు నెత్తిమీంచి దిగినంత రిలీఫ్ పొందేడు. అతని మొహం నవ్వు పోసుకొంది.

'అంతే—ఆ మాత్రం పోట్లాడే శక్తి కూడా, ఐమీన్ ప్రాక్టీస్ — ఉండాలేమో !'

'చాలా థేంక్సోయ్ ... రాత్రి చాలా శ్రమపడ్డావు, ఈ గాయాల కోసం !'

మళ్ళీ శ్లేషా?... ఛీ! ... ఇది తన వ్యాధేనేమో ఒకవేళ! — రామకోటి నో మెన్షన్ చెప్పడం మరిచిపోయాడు.

గదిలో అలికిడి విని, సరళాదేవి గది గుమ్మందాకా వొచ్చి తొంగి చూసింది. ఆమె తొంగిచూడ్డం రామకోటి చూశాడు. ఎవరి కళ్ళల్లోనూ ఏ భావం లేకుండా మళ్ళీ చూపులు కలుసుకున్నాయి. ఏదో పని స్ఫురించి సరళ లోపలికెళ్ళింది

"అట్లా బైటికి పోయొస్తా" లేచి వెళ్ళాడు రామకోటి.

సరళ డైనింగ్ హాల్లోంచివస్తూ అతన్ని చూసింది. పిలవడానికామెకి నోరు విడలేదు. కంగారుగా సరాసరి గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది, భర్తతో చెబుదామని. కాని తీరా అక్కడికెళ్ళాక ఆయనతోనైనా ఎట్లా చెప్పాలో తెలియక, అతనివేపు తెల్లమొహం వేసి చూస్తూ నుంచుంది.

అతనూ చూశాడు... కాని ఏమిటలా ఉన్నావని అడగలేదు. పదిపదిహేను సెకన్లు ఆగింది.

"రాంకోటి—" అని గోడవేపు తిరిగిపోయింది సరళాదేవి ... ...

"హోటలుకి పోతున్నాడు కాఫీకి!"

"అరెరె!" అని నవ్వుకుంటూ లేచాడు ఆనందరావు. కుంటుతూ అయినా చకచకా నడిచి వెళ్ళాడు. గేటు దగ్గిర రిక్షా పిల్చి నుంచున్న రామకోటిని కలుసుకున్నాడు. నడుంమీద చెయ్యేసి అతన్ని పట్టుకుని, మృదువుగా, "లోపలికి రా రాంకోటీ!" అన్నాడు; లాక్కొచ్చేశాడు ... ఇద్దరూ వరండాలో కొచ్చారు.

"వొదిలిపెట్టు. గిలిగింతలవుతున్నాయి."

నడుం ఒదిలిపెట్టి చేతులు రెండూ పట్టుకున్నాడు ఆనందరావు... "రాత్రి ఏదో నిషాలో... బ్రూటస్ అయ్యామని... పగలు — ఇప్పుడు కూడానా రాంకోటి! ..."

సంపాదకుడు: "ఇంత పెద్ద నవల పట్టుకొచ్చారు. చదవడానికి నాకు తీరిక లేదండీ."

రచయిత: "పోనీ సీరియల్‌గా వేసుకోండి. తీరిగ్గా నెల నెలా చదువుకోవచ్చు."

— యస్. యస్. మూర్తి, హైదరాబాదు.

...ఏదో కాలు జారింది. తీసేసుకున్నాం.— మనిద్దరం: పోనీ మనం ముగ్గురం నోరు జారితే ఎంత అక్వర్డుగా వుంటుందో నేన్నీకు చెప్పాలా రాంకోటీ—చెప్పు! మన మధ్య ఏం జరిగిందంటావు, అసలు?'

ప్రతీ మాటా రామకోటి మనస్సును సున్నితంగా తాకింది. స్నేహంతో మత్తెక్కిన అతని మనస్సులో, ఆ మాటల్ని వేరేవిధంగా అర్థం చేసుకోడానికి కావలసిన రెసిస్టెన్స్ లేదు.

'అవును ... ఏమీ జరగలేదు.'

మళ్ళీ నడుంమీద చెయ్యి వేసి, తన నడుంమీదుగా అతని చెయ్యి లాక్కుని, గది గుమ్మం దాకాతెచ్చి విడిచాడు ఆనందరావు. చాలా మర్యాదగా. 'ఇదుగో నమ్మా, నీ మిత్రుడు. నువ్వు నావల్ల అతన్నెప్పుడూ పోగొట్టుకోలేవు' అన్నాడు. సరళ ఇటు తిరుగుతూనే రామకోటి కళ్ళలోకి చూసింది కృతజ్ఞతతో. స్నేహాభిలాషతో, ఆమె కన్నులు మెరుస్తున్నాయి, చెమరుస్తున్నాయి.

'కాఫీకి లేటయ్యావు రాంకోటి! వెళ్ళు!' అన్నాడు ఆనందరావు: మంచం ఎక్కి న్యూస్ పేపర్లో మునిగిపోతూ.

• • •

రెండు నిమిషాల తరవాత డైనింగ్ టేబిల్ దగ్గర నుంచుంది సరళ. ఎదురుగా కుర్చీలో కూర్చుని రామకోటి టిఫిన్ తింటున్నాడు. ఆమె అతన్నిచూస్తూ తనని తాను జూసుకుంటోంది.

'... ఇంకా ప్రేమిస్తున్నాడు, నన్ను! ... నన్నే కాదు, నన్ను పెళ్ళాడిన వాణ్ణికూడా ప్రేమిస్తున్నాడితను! ... నన్ను క్షమించాలి రాంకోటీ—నీ విషయంలో దిద్దుకోలేని పొరపాటు చేసేను ... రాత్రి నీకు జరిగిన అన్యాయాన్ని, నీమీద పడ్డ ఆరోపణనీ మరిచి మళ్ళీ ఈ జన్మలో నన్ను నీ మనస్సులో పెట్టుకుంటావనుకోలేదు... నిన్ను పోగొట్టుకోడానికి నా కెన్నడూ బలంచాలదు. నన్ను విడిచిపెట్టి వెళ్ళిపోకు రాంకోటీ—'

హటాత్తుగా రామకోటి తలెత్తి చూశాడు. అతననుకున్నది నిజమే, ఆమె చేతిమీద రాలినవి అశ్రువులే. ఆమె కన్నులనుంచి ధారగా వస్తున్నాయి... అతను ఏం చెయ్యాలో తోచక జేబులోంచి రుమాలు తీసి ఇచ్చి ఆ కళ్ళవేపే చూస్తూ కూచున్నాడు.

కన్నుల చెరువుల్లో, కన్నీళ్ళ లోతుల్లో, కనరాని రహస్యాల్ని, కన్నార్పక కనిపెడుతున్నాడని, గమనించింది సరళ. వెంటనే అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయింది.

• • •

రామకోటి నవ్వుకున్నాడు.

ఈ బంధం యింతేగాబోలు! ఇది తెలుసుకుందామని చేసే ప్రయత్నం

దీన్ని పెంచి ఊరుకుంటోంది, చిత్రం! ... తెగదు — ఇంతకన్నా పెరగదు ఒకవేళ పెంచుకుంటే తెంచుకోటం సాధ్యమేమో. ఈ పెంచుకోడం తెంచుకోడం దీంట్లో ఏది మంచో ఎంచుకోడం తెలీడం లేదు!

లోకుల 'దృష్టిలో ఏమిటో తమ అనుబంధం' అన్న జిజ్ఞాస వుండేది పూర్వం: తామేమిటో తమకి తెలిసిపోయినట్లు!— నిజానికి అది ఇప్పటివరకూ తెలియనేలేదు! — సామాన్యంలో సమున్నతమైన సంస్కారమా యిది? ముగ్గురికీ స్నేహమే ఆహారం, స్నేహమే వ్యసనం. రంగురంగుల స్నేహం!— ముగ్గురిలో ప్రతీ ఒక్కరికీ మిగతా యిద్దరిమీదా ఈ అనుమానా లెమిటో మరి!... ఆనందరావుకి- తనని చంపెయ్యాలని కుట్ర చేస్తున్నారని అనుమానం! ఆ హుషారులో ఆ హాస్యప్రియత్వంలో యింత ప్రాణభయం దాగి ఉందా?— సరళకి ఉంది— ఈ మొగాళ్ళిద్దరూ కలిసి తనకి పాతివ్రత్య పరీక్షపెట్టి తనువేసే ప్రతీ అడుగూ పరీక్షిస్తూ తను ఎక్కడ తప్పటడుగు వేస్తుందో కనిపెడుతున్నట్టుంటుంది. తనచేత తప్పుచేయించేందుకు తగిన సన్నివేశాలు కల్పిస్తున్నట్టు ఆమెకి ఎప్పటికప్పుడే అనుమానం.—ఇద్దరి వేపూ భయంగా సందేహంగా చూడకుండా వొక్క సమాధానం చెప్పదు, ఒక్క అడుగు వెయ్యదు!- తనమాట చెప్పనే అక్కర్లేదు-ఎరవేసి లాగుతున్నట్టే ఉంటుందియెకాయెకి! వాళ్ళకేం, హాయిగా పెళ్ళయిన వాళ్ళు. వాళ్ళు తప్పే చెయ్యరు! వాళ్ళకి ఈ పాటికి ప్రేమలో థ్రిల్ తగ్గి, తనచేత తప్పు చేయించడానికీ, దాంతో ఆనందం పొందడానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టే ఉంటుంది. ప్రతీరోజూ పరీక్షే, ప్రతీ నవ్వూ, ప్రతి మాటా ఎరే. పంజరంలో పక్షినిలా, మ్యూజియమ్‌లో వస్తువునిలా, వాళ్ళు చివరికి తన్ను వినోదం కోసం ఎక్స్‌పెరిమెంట్ చెయ్యడం కోసం చేరదీసినట్టుంది!

కాని—ఈ అనుమానాల అవకాశాల మధ్య, నీతి అవినీతుల పరీక్షల మధ్య—ఏదో, సృష్టికెల్లా తీయని ఆనందం, వర్ణవర్ణాల మైత్రీ మాధుర్యం కలకాలం కలసి వున్నందుకు గర్వకారణం—ఉన్నట్టున్నాయి! ఇది తెంచుకోడం మంచిదేగాని సులభంగాదు; ఒకవేళ సులభమైతే మంచిదిగాదు! ఈ త్రివర్ణ చిత్రం శాశ్వతంగా చెదరక చెరగక నిలవాల్సిందే!

□□□